

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

“SƏS” qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 050 (5281) 18 mart 2017-ci il. “Əlincə” Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

“Novruz bayramı ulu babalarımızın zəngin mənəvi aləmini dolğun təcəssüm etdirir”

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib. Təbrikdə deyirli: “Əziz həmvətənlər! Sizi Novruz bayramı münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, hər birinizə cansağlığı və xoş əhval-ruhiyyə arzulayıram. Novruz bayramı ulu babalarımızın zəngin mənəvi aləmini dolğun təcəssüm etdirir. Ən qədim təsəvvürləri qoruyub saxlamış bu bayram təbiətlə insanın sarsılmaz vəhdətinə dərin ehtiramın ifadəsidir. Odlar diyarına onun hər gəlişi min illərin ənənəsinə uyğun, rəngarəng mərasimlər və el şənlikləri ilə müşayiət olunmuşdur. Milli özünüdərk təşəkkülündə müstəsna mövqeyə malik Novruz ənənələri çoxəsrlik tarixi keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın dünya mədəniyyətinə misilsiz töhfələrindəndir. Həmin ənənələrin müqəddəs ərməğan kimi həmi-

şə uca tutulması və layiqincə yaşadılaraq gələcək nəsillərə çatdırılması hər bir azərbaycanlının vətəndaşlıq borcudur.

Bahar bayramı dövlət müstəqilliyimizin nailiyyəti olaraq rəsmi statuslu əsl ümumxalq bayramı səviyyəsində ölkəmizin bütün guşələrində qeyd edilir. Qloballaşma dalğasının geniş vüsət aldığı və dünyanı sürətli dəyişikliklərə məruz qoyduğu bir vaxtda o, tükenməz mənəvi gücü sayəsində dini-mənəvi dəyərlərimizə, tarixi-mədəni irsimizə bağlılığımızın tənənəsinə çevrilmişdir. Yaz bayramı yeniləşdirici ruhu və ilq nəfəsiylə insanlar arasında səmimi münasibətlərə yol açır, dostluq, mərhəmət və bərabərlik duyğularını gücləndirir, cəmiyyətin inkişafının ahəngdarlığını təmin edir. Onda gələcəyə inam aşılamaq və könüllərdə ülvi duyğular oyandırılıb xeyirxahlığa sövq etmək qüdrəti vardır. Ən yük-

sək dəyərləri özündə topladığı üçün də belə bir mənəviyyət xəzinəsi bəşəriyyətin mədəni irs nümunələri siyahısında yer almışdır. Mən torpaqlarımızın müdafiəsində mətinliklə dayanan Azərbaycan əsgərinə bayram təbriklərimi yetirirəm. Vətənimizin ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda şəhid olmuş qəhrəman övladların unudulmaz xatirəsini bir daha ehtiramla yad edərək onlara Allahdan rəhmət, yaxınlarına səbir diləyirəm.

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin rəmzi Novruz bayramını xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli məfkurə işığında bizimlə birgə qeyd etmələri onlarda yurdumuza bağlılıq hissələrini gücləndirir. Arzu edirəm ki, öz gəlişiyə bu gözəl bayram hər evə, hər ocağa bol ruzi-bərəkət gətirsin və hamınıza yeni sevinclər bəxş eləsin. Xalqımızın əziz Novruz bayramı mübarək olsun!”

5

Milli Məclisdə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ildə fəaliyyəti barədə illik hesabatı dinlənilib

6

Dövlət Miqrasiya Xidməti: 10 il xidmətdə

16

Azərbaycan millisinin Almaniya yığması ilə oyun üçün heyəti açıqlanıb

18 mart 2017-ci il

Azərbaycan ilə İran arasında ikitərəfli əlaqələr yüksək səviyyədədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İranın rabitə və informasiya texnologiyaları nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 17-də İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezi Novruz bayramı münasibətilə Prezident İlham Əliyevə və Azərbaycan xalqına təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı öz növbəsində bayram münasibətilə rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezini və İran xalqını təbrik etdi.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında ikitərəfli əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğu məmnunluqla qeyd edildi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İrana uğurlu rəsmi səfərinin önəmi vurğulandı. Söhbət zamanı Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin icra vəziyyəti, bank sektorunda əməkdaşlığın perspektivləri və digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanının Şahzadəsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 17-də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Şahzadəsi, Kral Faysal Araşdırma və İslami Çalışmalar Mərkəzinin İdarə Şurasının sədri Turki Al Faysalı qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanı Şahzadəsi, Kral Faysal Araşdırma və İslami Çalışmalar Mərkəzinin İdarə Şurasının sədri Turki Al Faysalın V Qlobal Bakı Forumunda iştirakının əhəmiyyətini vurğulayaraq bunu ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq və dostluq əlaqələrinin yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

Səudiyyə Ərəbistanı Şahzadəsi, Kral

Faysal Araşdırma və İslami Çalışmalar Mərkəzinin İdarə Şurasının sədri Turki Al-Faysal V Qlobal Bakı Forumunda beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından önəmini qeyd etdi.

Turki Al Faysal Azərbaycandakı qonaqpərvərliyin və Bakının eczakkar gözəlliyinin onda dərin təəssürat yaratdığını məmnunluqla qeyd etdi. O, İçərişəhərdə aparılan bərpa işlərinin onda böyük maraq doğurduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı ölkəmizdə son illər tarixi irsin qorunması və müasir arxitektura nümunələrinin yaradılması istiqamətində mühüm işlərin həyata keçirildiyini vurğuladı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin Sədri Mladen İvaniçi qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 17-də Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin Sədri Mladen İvaniçi qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə ikitərəfli münasibətlərimizin səviyyəsinin razılıq doğurduğunu bildirildi, əməkdaşlığın genişləndirilməsinin əhəmiyyəti

qeyd edildi. Azərbaycan ilə Bosniya və Herseqovina arasında turizm, səhiyyə, qarşılıqlı ticarət və digər sahələrdə əməkdaşlıq imkanları ilə bağlı məsələlər müzakirə olundu. Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqlar ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

“Bu gün Azərbaycan güclü mövqeyi olan bir ölkədir”

Beşinci Qlobal Bakı Forumunun iştirakçılarının şərəfinə ziyafət verilib

Xəbər verildiyi kimi, martın 16-da Heydər Əliyev Mərkəzində V Qlobal Bakı Forumunun iştirakçılarının şərəfinə ziyafət təşkil olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, birinci xanım Mehriban Əliyevanın və Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın iştirak etdikləri ziyafətdə Latviya, Makedoniya, Albaniya, Monteneqro və Gürcüstan prezidentləri, Səudiyyə Ərəbistanının şahzadəsi, həmçinin bir sıra ölkələrin sabiq dövlət və hökumət başçıları, dünya siyasətində əhəmiyyətli rol oynayan ictimai-siyasi xadimlər, ekspertlər və mütəxəssislər də var idi.

Qlobal Bakı Forumu Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə artıq beşinci dəfədir keçirilir. İki gün davam edəcək builki Forumda beynəlxalq münasibətlərin gələcəyi, münaqişələrin qarşısının alınmasında dialoqun rolu, miqrasiya, multikulturalizm, qlobal təhlükəsizliyin təmin olunması və digər mühüm məsələlər müzakirə olunur. Forumda 50-dən çox ölkədən 300-dək nümayəndə iştirak edir. Artıq Qlobal Bakı Forumu ənənəvi mötəbər tədbirə çevrilib. Bir çox mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsində zəngin təcrübə toplayan Azərbaycan Qlobal Bakı Forumuna da uğurla ev sahibliyi edir. Bu cür tədbirlər ölkəmizin beynəlxalq birliyə təqdim olunması baxımından da vacib əhəmiyyət daşıyır.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri, Latviyanın sabiq Prezidenti Vayra Vike-Freyberqa ziyafətdə çıxış edib:

“Axsamınız xeyir, Zati-aliləri İlham Əliyev.

Zati-aliləri Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyeva.

Əziz dostlar, həmkarlar, Qlobal Bakı Forumunu və Nizami Gəncəvi Mərkəzini dəstəkləyənlər.

Hesab edirəm ki, bizi həqiqətən çox böyük qonaqpərvərliklə qəbul etdiyinizə, ürəklərinizi bizə geniş açıdıңыз və əvvəllər ölkəmizi tanımayanlara ölkəmizi təqdim etdiyinizə görə Azərbaycan Prezidentinə səmimi minnətdarlığımı ifadə etməklə hamımızın adından danışmış olaram. Beş məşhur poemanın müəllifi Nizami Gəncəvi fikirlərini, mövzularını sayız-hesabsız təqdim edənlər və davamçıları üçün ilham mənbəyi olmuşdur. Ən azı, məsələn, Şekspirin müəllifi olduğu “Romeo və Cülyetta” əsərini qeyd etmək olar. Bu əsərlər çox uzun və keşməkeşli yollarla bir hekayət kimi İtaliyaya, sonra isə İngiltərəyə və dünyanın başqa yerlərinə gəlib çıxmışdır.

Bizə bir araya gəlmək fürsəti yaratdıңызna görə Sizə həqiqətən də minnətdarıq. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycanda olmaqdan həzz aldığımızı söyləsəm hamımızın adından danışmış olaram. Sizin qonaqpərvərliyiniz bizim üyümüzüzdür. Bu qonaqpərvərliyin öz çaları və tərzini var. Biz bunu həqiqətən yüksək qiymətləndiririk. Bu, çox böyük və səxavətli bir addımdır. Buna görə biz Sizə minnətdarıq. Artıq V Bakı Qlobal Forumu keçirilir və buna görə Sizə minnətdarıq. Mən fəxr edirəm ki, Azərbaycan ilə ilkin təmasım Azərbaycanın o zamankı Prezidenti Heydər Əliyevin vasitəsilə olmuşdur. Bu, Baltik dənizi və Qara dəniz ölkələri arasında Yaltada keçirilən çox xüsusi bir görüş idi. Bu görüşü artıq bu gün keçirmək mümkün deyil. Lakin Baltikyanı üç ölkənin prezidentlərinə Stalın satıldığımız yeri öz gözləri ilə görmək, Stalin, Ruzvelt və Çörçilin oturduğu üç kreslonu görmək üçün Levadiya qəsrinə səfər etmək imkanı verilmişdi. Bu, rəsmi deyildi və təəssüf ki, mən də o günün şəkilləri yoxdur. Çünki biz bunu sadəcə ona görə etdik deyək ki, onlar bizi o realist siyasət dönməsində düşmənlərə bax belə satdılar və qısamüddətli maraqlar üçün zəruri olan siyasətlə məşğul idilər. Ümid edirik ki, bu realist siyasət keçmişdə qala-

caq. Biz bunu bu gün müzakirə etdik ki, ölkələrə beynəlxalq hüquqları, suverenliyi və ərazi bütövlüyünə görə hörmət edilməlidir. Biz bilirik ki, Azərbaycan ərazi bütövlüyünə qarşı bu cür hörmətsizlikdən əziyyət çəkən ölkələrdən biridir. Qeyd etməliyəm ki, bütün Avropa İttifaqı ölkələri, o cümlədən Latviya belə bir ideyanı güclü surətdə dəstəkləyirlər ki, hər bir ölkə öz ərazi bütövlüyünü beynəlxalq hüquqa uyğun şəkildə bərpa etmək hüququna malik olsun.”

Latviyanın sabiq Prezidenti Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ayrı-ayrı dövlət başçıları ilə görüşlərini əks etdirən fotosəkillərdən ibarət xatirə albomu-nu Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi.

X X X

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri, Misirin İsgəndəriyyə Kitabxanasının direktoru İsmail Serageldin:

-Təşəkkür edirəm, xanım Freyberqa. Hesab edirəm ki, mənim söyləməklə istədiyim bütün sözləri siz dediniz. Sizin söylədiklərinizi bir daha təsdiq edərək Prezident Əliyevə bizə verdiyi ilham mənbəyinə görə minnətdarlığımızı və təşəkkürümüzü bildirim. Mən, həmçinin Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinə gələn, Zati-aliləri xanım Mehriban Əliyevaya xüsusi salamlarımı çatdırmaq istəyirəm.

Uzun illər bundan öncə mənə Heydər Əliyev Fondunda Misir ilə Azərbaycan arasında mədəni mübadilənin təşkili məsələlərini xanım Mehriban Əliyeva ilə müzakirə etmək və bunun davamı olaraq səfərləri təşkil etmək şərəfi nəsb olmuşdur. Beləliklə, ümidvaram ki, Azərbaycana gələn zaman Sizinlə daha tez-tez görüşmək şərəfinə nail olacağım. Əminəm ki, siz kiçik bir təşəbbüsü çox böyük platformaya çevirdiyinə görə bizim minnətdar olduğumuz və rəhbərliyindən ruhlandıığımız Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevin təməlini qoyduğu bu prosesə daha inamla qatılacağımsınız.

X X X

Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev çıxış edib: “Xanım Prezident Vike-Freyberqa, doktor Serageldin, əziz dostlar və qonaqlar. Əvvəlcə xanım Prezidentə bu dəyərli xatirə üçün təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Atamın dünya liderləri ilə olan fotosəkilləri. Onların böyük bir hissəsi bu gün buradadır. Onlar 1997-ci ildən bəri çox dəyişməyiblər. Bu hədiyyə üçün çox təşəkkür edirəm. Xanım Prezident, Siz Heydər Əliyevlə olan görüşünüzü qeyd etdiniz. Bunu bilirəm, çünki o, həmin görüşdən qayıdanda mənə öz təəssürlərini və Sizin barədə danışmışdı. Onu Sizin baxışınız, ölkəmiz üçün etdikləriniz çox təsirləndirmişdi. Düşünürəm ki, ölkələrimiz arasında bu gün çox yüksək səviyyədə olan əlaqə-

lər bu şəxsi əlaqə vasitəsilə yaranmışdı.

Azərbaycan üçün Heydər Əliyev xalqımızı burada baş verə biləcək bir çox faciəvi hadisələrdən xilas etmiş bir liderdir. O, Azərbaycanın sovet dövründə lideri idi. Daha sonra o, Sovet İttifaqının mərkəzi hakimiyyətində işləyən ilk azərbaycanlı olaraq çox önəmli vəzifə sayılan Sovet İttifaqı Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə yüksəlmişdi. Daha sonra o, təqaüdə çıxdı və 1990-cı ilin yanvarında sovet ordusu Bakıya hücum etdikdə o, artıq təqaüdcü idi. O, səsinə ilk dəfə qaldırılardan və sovet rəhbərliyini, sovet ordusunu mülki azərbaycanlılara qarşı bu qəddar təcavüzə görə pisləyənlərdən biri idi. Qara Yanvar tariximizdə faciəvi bir hadisədir. Bu faciəvi hadisənin sabahısı biz birlikdə Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə getdik, o vaxtlar səfirlik yox idi.

Orada yüz nəfərdən çox insanın, o cümlədən qadınların, uşaqların sovet ordusu tərəfindən qəddarlıqla öldürülməsinə, yüzlərlə insanın yaralanmasına və bir çoxunun itkin düşməsinə görə kədərinə ifadə etmək, məyusluqlarını və faciəvi anı bölüşmək üçün gələn azərbaycanlılardan ibarət böyük bir kütlə görükdük.

O vaxt Heydər Əliyev iki ildən artıq idi ki, təqaüdə çıxmışdı. Biz kütləyə yaxınlaşdıqda insanlar kənara çəkilməyə və binaya daxil olması üçün ona və onu müşayiət edən bizə bir dəhliz açmağa başladılar. Bu, çox emosional bir an idi. Azərbaycanlıların birliyinin rəmzi idi - bu faciə onları birləşdirmişdi. Bu, onun heç vaxt şəxsən görmədiyi və öz növbəsində onu da görməyən insanların ona hörmətinin əlaməti idi.

Onlar ona hörmət göstərdilər, onun heç bir vəzifəsi yox idi. Əksinə, 1990-cı illərin əvvəli idi, sovet ittifaqı hələ də çox güclü idi və kommunist partiyası hər yerdə təsir imkanlarına malik idi. O, təqaüddə idi. Əgər, belə yüksək vəzifədən təqaüdə çıxırdınızsa, siz neinki ictimai fəaliyyətdən uzaqlaşdırılırsınız, siz həm də mənəvi və fiziki olaraq təcrid edirsiniz. Biz binaya daxil olduq və o, mətbuat konfransı təşkil etdi. Həmin mətbuat konfransının videoları mövcuddur və dəfələrlə göstərilir. O, sovet rəhbərliyini, bu terror hadisəsinə törədənleri pislədi. Bundan sonra o, kommunist partiyasından - gənc yaşlarından sıralarında olduğu partiyadan çıxdığını bəyan etdi. Bu, onun insanlara yanaşması idi, onun çox cəsarətli hərəkəti idi və o, bir daha nümayiş etdirdi ki, vəzifəsinin olub-olmamasından asılı olmayaraq o, Azərbaycan xalqının lideri idi.

Daha sonra biz, əlbəttə, çətinliklərə düşdük. Ailəmizin hamısı, o cümlədən mən işlərimizi itirdik. Bu, bizim taleyimiz idi. Onun üçün Moskvada qalmaq çox təhlükəli idi, çünki onu həbs etmək haqqında planlar var

idi. O, Bakıya qayıtdı. O vaxt Azərbaycanın kommunist rəhbərliyi ona qarşı maneələr yaratmağa başladı. Bunun üçün də o, doğulduğu yere, Naxçıvana qayıtdı. Orada o, özünü təhlükəsizlikdə hiss edirdi, çünki insanlar dərhal onu qəbul etdilər və onu Naxçıvan Muxtar Respublikasının lideri seçdilər. Fikrimcə, bu, sovet dövründə bir presedent idi, insanlar azad olduqlarını nümayiş etdirdilər. Onlar göstərdilər ki, mərkəzi sovet hökuməti artıq onların iradəsinə nəzarət edə bilmir. Azərbaycanın kommunist rəhbərliyi sadəcə olaraq heç nə edə bilmirdi. Onlar insanların iradəsi önündə gücsüz idilər. Əslində, bu, bizim müstəqilliyə aparan yolumuzun başlanğıcı idi. O, Naxçıvan Muxtar Respublikasının parlamentinin sədri seçildi. Eyni zamanda, Azərbaycan parlamentinə seçkilər keçirildi, o, Azərbaycan parlamentinin üzvü seçildi. Bu dövr çox çətin idi. İqtisadi vəziyyət çox pis idi. O, müstəqilliyə yol açan çox vacib üç qərar qəbul etdi. Naxçıvan Muxtar Respublikası o vaxt Naxçıvan Sovet Sosialist Muxtar Respublikası adlanırdı. Parlamentin qərarı ilə “sovet sosialist” sözləri muxtar respublikanın adından çıxarıldı.

İkinci qərar, yadınızdadırsa, sovet ittifaqının saxlanması haqqında referendum keçirildi. Əfsuslar olsun ki, Bakıdakı hökumət bu referendumu təşkil etdi və nəticələr çox qəribə idi. İnsanların azad olmaq istəməsinə baxmayaraq, guya əksəriyyəti sovet ittifaqının saxlanılmasına səs vermişdi. Beləliklə, Heydər Əliyev bu referendumun Naxçıvanda keçirilməsinə icazə vermədi.

Üçüncü qərar isə onun Naxçıvan Muxtar Respublikasının parlamentinin sessiyasına 1918-ci ildə yaradılmış Azərbaycan Demokratik Respublikasının bayrağını gətirərək onu Naxçıvanın dövlət bayrağı elan etməsi idi. Eyni zamanda, o, Azərbaycan parlamentinin üzvlərindən eyni qərarın qəbul olunmasını xahiş edən bir bəyanat qəbul etdi. Əfsuslar olsun ki, onlar bu qərarı qəbul etmədilər və Sovet Azərbaycanının bayrağı müstəqil Azərbaycanın bayrağına ancaq sovet ittifaqı dağıldıqdan sonra dəyişdirilmişdir. Bunlar tamamilə bütün həyatını ancaq xalqına həsr etmiş bir liderin ata biləcəyi addımlar idi. Biz bununla qürur duyuruq. Tariximizlə qürur duyuruq. Mən atamla qürur duyuram. Düşünürəm ki, indi heyatda olsaydı, o da bu ölkə ilə qürur duyardı. Bu gün Azərbaycan güclü mövqeyi, özünü təmin edən, sözün əsl mənasında özünə inanan, çoxlu dostları, dünyaya açıq olan və gələcəyə nikbinliklə baxan, özünü artıq dünya xəritəsində göstərmiş bir ölkədir.

Xanım Prezidentə, cənab Serageldinə və bütün dostlarımıza bu gün bizimlə birlikdə olduqlarına görə çox təşəkkür edirəm. Bu səhər də dediyim kimi, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi artıq çox mötəbər beynəlxalq bir instituta çevrilib. Nizami dünyada məşhur olan şəxsiyyətdir, ancaq indi Mərkəzin fəaliyyəti onu dünyada daha da məşhurlaşdırır. Mərkəz nə qədər böyük olsa, imkanları nə qədər çox olsa, Nizami Gəncəvi tanımayan insanlar belə bir böyük beynəlxalq Mərkəzin adını daşdığı şəxsiyyətin kim olduğunu bir o qədər də çox öyrənməyə çalışsacaqlar.

Əlbəttə, Nizami hər bir azərbaycanlı üçün milli ləyaqət, milli qürur rəmzidir. O, qədim Azərbaycan şəhəri Gəncədə anadan olub və orada da vəfat edib. Onun türbəsi Azərbaycan xalqının istedadının, insanlığının rəmzidir.

Forumdakı fəaliyyətinizə görə sizə bir daha təşəkkür edirəm. Sizin gündəlik şəxsi öhdəlik və fəaliyyətiniz olmadan Forum bu cür mötəbər beynəlxalq hadisəyə çevrilə bilməzdi. Əlbəttə, ümid edirik ki, gələn il daha çox ölkədən daha çox qonağımız olacaq və biz tərəfdaşlığımıza davam edəcəyik. Çox sağ olun və sizə Bakıda yaxşı vaxt keçirməyi arzu edirəm.”

18 mart 2017-ci il

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva İranlı nazirin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Martın 17-də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qonaqları Azərbaycanda salamlayan Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ölkələrimiz arasında əlaqələrin bir çox sahələri əhatə etdiyindən və bu əlaqələrin qarşılıqlı hörmət əsasında qurulduğundan şad olduğunu bildirdi. Azərbaycan ilə İran arasında münasibətlərin tarixi köklərə əsaslandığını deyən xanım Mehriban Əliyeva Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkələrimiz arasında bir çox sənədlərin imzalandığını diqqətə çatdırdı. Qeyd etdi ki, Azərbaycan və İran prezidentlərinin qarşılıqlı səfərləri əlaqələrimizin ən

yüksək səviyyədə olduğunu nümayiş etdirir. Bir çox sahələrdə qurulan əlaqələrdən danışan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti humanitar sahədə əməkdaşlıq üçün daha geniş imkanların olduğunu da söylədi və bu əməkdaşlığa dəstəyini verməyə hazır olduğunu vurğuladı.

İran İslam Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezi Mehriban Əliyevanı Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə təbrik etdi, onun İran-Azərbaycan əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsinə töhfə verəcəyinə əminliyini vurğuladı. Mahmud Vaezi xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətindən məlumatlı olduğunu bildirdi, Fondun gördüyü işləri yüksək qiymətləndirdi. Ölkəmizdə Novruz əhval-ruhiyyəsinin şahidi olduğunu deyən qonaq Azərbaycanda bu bayramın böyük təntənə ilə qeyd edildiyini söylədi və bayram münasibətilə təbriklərini çatdırdı.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə xanım Mehriban Əliyevanın ünvanına təbriklər gəlməkdə davam edir

Xanım Mehriban Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə xarici ölkələrin rəsmi şəxslərindən, ictimai-siyasi xadimlərdən, beynəlxalq təşkilatların, elm və təhsil müəssisələrinin rəhbərlərindən, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliklərindən, diplomatik korpusun təmsilçilərindən təbriklər gəlməkdə davam edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, xanım Mehriban Əliyevanı Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə İtaliya-Azərbaycan Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun sədri senator Sercio Divina, Azərbaycanın İtaliyanın Genuya şəhərindəki fəxri konsulu Marqerita Kosta, İtaliya-Azərbaycan Ticarət Palatasının (ITAZERCOM) prezidenti Manuela Traldi, İtaliyanın "Nodo di Gordio" Beyin Mərkəzinin sədri Daniele Lazzeri, Napoli-Bakı Assosiasiyasının sədri Cuzeppe Kanilia, Roma Sapienza Universitetinin tədqiqatçısı, Azərbaycan və Qafqaz üzrə Gənc Tədqiqatçılar Assosiasiyasının (ASSAC) sədri Daniel Pommier Vinçelli, Venesiya Ka Foskari Universiteti və Milan Sakro Kuore Katolik Universitetinin tədqiqatçısı, elmlər doktoru Karlo Frappi, İtaliya Parlamentinin XII Səhiyyə Komissiyasının vitse-prezidenti, senator Mariya Rizzotti, İtaliya Parlamentinin Deputatlar Palatasının üzvü

Kristina Barcero, Mərkəzi Cənubi İtaliya Azərbaycanın Dostları Assosiasiyasının sədri Domenico Letisiya, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin İtaliya filialının rəhbəri Sandro Teti, İtaliya Venesiya Assosiasiyasının sədri və baş katibi, "Azerbaijan News" və "Eurasia News" qəzetlərinin direktoru Canfranko Vestuto, İtaliya-Azərbaycan Mədəni Mübadilə üzrə Avropa Assosiasiyasının prezidenti Edoardo Paniki, memar Laura Peretti, Albaniya-Azərbaycan dostluq, elm və mədəniyyət cəmiyyətinin sədri Entela Muço, Vyetnam Sosialist Respublikasının vitse-prezidenti Danq Thi Nqok Thinh, Estoniya-Azərbaycan Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun rəhbəri Denis Borodiç və Estoniya Respublikasının dövlət idarəçiliyi naziri, Estoniya-Azərbaycan Ticarət-İqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyasının həmsədri Mixail Korb təbrik ediblər.

Eyni zamanda, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevaya ölkəmizin Mərkəz Krallığındakı səfiri Tarik Əliyev, Yaponiyadakı səfiri Gürsel İsmayilzadə, Xorvatiyadakı səfiri Kamil Xasiyev və İtaliyadakı səfiri Məmməd Əhmədzadə təbrik məktubları ünvanlayıblar. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə xanım Mehriban Əliyevanın ünvanına təbriklər gəlməkdə davam edir.

Ciddə şəhərində Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi anılıb

Ölkəmizin Səudiyyə Ərəbistanı Krallığındakı səfirliyinin təşkilatçılığı və İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı (İƏT) Baş katibliyinin dəstəyi ilə İƏT-in mənzil-qərgahında Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümünün anım mərasimi keçirilib. Tədbirdə İƏT Baş katibi Yusif bin Əhməd Əl-Useymin, Baş katibin siyasi, iqtisadi, elm və texnologiya və Fələstin məsələləri üzrə dörd müavini, Katibliyin müxtəlif idarələrinin baş direktor və direktorları, Beynəlxalq İslam İnformasiya Agentliyinin Baş direktoru, İslam İnkişaf Bankının rəsmi nümayəndəsi, bir sıra ölkələrin Ciddədəki baş konsulları, Türkiyə, İran, Əfqanıstan və Pakistanın İƏT yanında daimi nümayəndələri, habelə diaspor üzvləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycan səfirliyinin İƏT yanındakı ofisi tərəfindən Qarabağın tarixi, ermənilərin bu torpaqlara köçürülməsi, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün nəticələri və münəfişinin həlli istiqamətində beynəlxalq təşkilatların, xüsusilə BMT TŞ-nin qətnamələri barədə təqdimat nümayiş olunub.

Sonra Azərbaycanın krallıqdakı səfiri və İƏT yanında daimi nümayəndəsi Rasim Rza-

yev çıxış edərək İƏT Baş katibinə tədbirə ev sahibliyi etdiyi üçün təşəkkürünü bildirib, Xocalı soyqırımını barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumatlandırılıb. Qeyd edib ki, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı birləşmələri Azərbaycanın bu şəhərini mühasirəyə alaraq, yerli sakinləri azərbaycanlı olduqları üçün kütləvi qırğına məruz qoyublar. Xocalı soyqırımını nəticəsində 63-ü uşaq, 106-sı qadın, 70-i qoca olmaqla, 613 dinc sakinin qətlə yetirildiyi, 8 ailənin tamamilə məhv edildiyi, 1275 nəfərin əsir götürüldüyü diqqətə çatdırılıb. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Xocalı sakinlərinə qarşı inanılmaz vəhşiliklər törədildiyini, öldürülən insanların bəzilərinin dərilərinin soyulduğunu, başlarının kəsildiyini, cəsədlərin eybəcər hala salındığını qeyd edən səfir, Ermənistan tərəfinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobudcasına pozaraq işğalçı siyasətlərini davam etdirdiyini, müstəqil Azərbaycanın 20 faiz ərazisini zəbt etdiyini və nəticədə 1 milyondan çox insanın qaçqın və məcburi köçkünə çevrildiyini bildirib. Vurğulanıb ki, 2008-ci ildən başlayaraq, Heydər Əliyev Fon-

dunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət" beynəlxalq məlumatlandırma kampaniyasının uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində artıq bir sıra dövlətlər Xocalıda törədilən qırğın soyqırımını kimi tanıyıblar. İslam ölkələri dövlət başçılarından 2013-cü ildə Qahirədə keçirilmiş 12-ci sammitində Xocalıda törədilən vandalizm soyqırımını aktı və insanlığa qarşı cinayət kimi qiymətləndirilib.

Daha sonra İƏT Baş katibi çıxış edərək Xocalıda həlak olanların xatirəsini dərin hüznə anıb, Azərbaycan xalqına İƏT və İslam dünyası adından başsağlığı verib. Təşkilatın istər sammit, istərsə də XİN Şurası tərəfindən qəbul edilən qərarlarında Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün qəti şəkildə pisləndiyini vurğulayan Yusif Əl-Useymin münəfişinin həllində təşkilatın mövqeyinin dəyişməz olduğunu bildirib. Xocalı soyqırımını insanlığa qarşı ağır cinayət adlandıran Baş katib gec-tez günahkarların beynəlxalq səviyyədə cəzalandırılacağına ümidvar olduğunu deyib.

Sonra Türkiyə Respublikasının İƏT yanında daimi nümayəndəsi səfir Saleh Mutlu Şən çıxış edərək, ölkəsinin Dağlıq Qarabağ muna-

qışəsi və Xocalı soyqırımını barədə mövqeyini bir daha diqqətə çatdırıb. Anım mərasimində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən çəkilən "Xocalıya Genocide" adlı sənədli film nümayiş etdirilib. İştirakçılara, həmçinin "Xocalı uşaqların gözü ilə" rəsm sərgisi və "Xocalıya ədalət" kampaniyası çərçivəsində keçirilən tədbirlərin fotosəkillərindən ibarət sərgi təqdim olunub. Sonda Xocalı qurbanlarının xatirəsinə ehsan süfrəsi açılıb.

Sabir Şaxtaxtı
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri
Ciddə

Milli Məclisdə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ildə fəaliyyəti barədə illik hesabatı dinlənilib

Martın 17-də Milli Məclisin yaz sessiyasında növbəti iclası keçirilib. iclasda Konstitusiyaya uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ildə fəaliyyətinə dair illik hesabatı dinlənilib.

İclası açan Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov gündəliyi təqdim edib.

Parlamentin sədri qeyd edib ki, Konstitusiyaya uyğun olaraq hər il yaz sessiyasının beşinci iclasında hökumət fəaliyyəti barədə Milli Məclis qarşısında hesabat verir. "Bizə təqdim olunmuş hesabatdan da görüldüyü kimi, ötən il dünya iqtisadiyyatında qeyri-müəyyən vəziyyət davam edib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən iqtisadi siyasət dünya iqtisadiyyatında cəryan edən proseslərin iqtisadiyyatımıza mənfi təsirlərini azaltmağa imkan verib".

Sədr bildirib ki, hesabat ilində informasiya və rabitə, kənd təsərrüfatı, turizm sektorlarında əldə olunan artım yüksək qiymətləndirilməlidir. Ölkəmiz dörd göstərici üzrə dünya dövlətləri arasında ilk qırxlığa daxil olub. Azərbaycan investisiya qoyuluşu üzrə cəlbediciliyini qoruyub saxlayıb. İl ərzində ölkədə sosial-iqtisadi infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində 15 milyard manatdan çox sərmayə yatırılıb. 2016-cı ildə Azərbaycan dünyanın təxminən 186 ölkəsi ilə 17,1 milyard dollar məbləğində xarici ticarət əməliyyatları həyata keçirib.

Oqtay Əsədov qeyd edib ki, hökumətin hesabatının Milli Məclisdə dinlənilməsi sosial-iqtisadi məsələlərin obyektiv araşdırılmasına imkan yaradır. Ötən il deputatların irəli sürdükleri təkliflər hökumət tərəfindən diqqətlə araşdırılıb.

Sonra Baş nazir Artur Rasi-zadə Nazirlər Kabinetinin hesabatını təqdim edib. Baş nazir bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına təklif edilən dəyişikliklərin referendumda qəbul edilməsi dövlətimizin başçısının daxili və xarici siyasətinin xalqımız tərəfindən dəstəklənməsini bir daha sübut etdi.

Xalq-iqtidar birliyinin son 13 ildə iqtisadi əsaslarını əks etdirən faktları və rəqəmləri diqqətə çatdıran Baş nazir deyib ki, bu müddətdə ölkədə istehsal edilən ümumi daxili məhsulun real həcmi 3 dəfə, dövlət büdcəsinin nominal gəlirləri 20 dəfə, əsas kapitala qoyulan investisiyalar 3 də-

fə, o cümlədən qeyri-neft sektoru sahəsinə yönəldilən sərmayələr 5,6 dəfə, qeyri-neft məhsullarının ixracı 3,3 dəfə, əhalinin nominal gəlirləri 8 dəfə, orta aylıq əməkhaqqı 6,4 dəfə artıb. Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həllinə 5,2 milyard manat məbləğində vəsait xərclənib. 1 milyon 677 min yeni iş yeri yaradılıb. Üç min məktəb, 600 xəstəxana, 400-dən çox turizm və mədəniyyət obyekti, 50 idman kompleksi tikilib istifadəyə verilib.

Artur Rasi-zadə bildirib ki, 2016-cı ildə ölkənin maliyyə-bank sektorunda müşahidə olunan çətinliklərlə bağlı bu ili mürəkkəb il kimi xarakterizə etmək olar. Vəziyyəti nəzərə alan Prezident İlham Əliyev maliyyə sektorunda idarəçiliyin təkmilləşdirilməsi və iqtisadi dayanıqlılığın təmin edilməsi məqsədilə Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasını və Maliyyə Sabitliyi Şurasını yaratdı. Ölkə iqtisadiyyatında mövcud problemlər Maliyyə Sabitliyi Şurasında araşdırılaraq onların həllinə yönəldilmiş tədbirlər planı hazırlanıb və aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən icrasına başlanılıb. Həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər və əvvəlki illərdə yaradılmış güclü iqtisadi potensialdan düzgün istifadə edilməsi iqtisadi durumun sabitləşməsinə gətirib çıxarıb və 2016-cı ili ümumilikdə müsbət nəticələrlə yekunlaşdırmağa imkan verib.

Baş nazir Artur Rasi-zadə 2016-cı ildə iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda istehsalın 5 faiz artdığını bildirərək deyib: "Qeyri-neft sənayesinin inkişafında texnologiya və sənaye parklarının yaradılması konsepsiyası əsas götürüldü. Artıq Sumqayıt Texnologiyalar Parkı ilə yanaşı, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı, Qaradağ Sənaye Parkı, Balaxanı Sənaye Parkı da fəaliyyət göstərir. Ötən il 400-dən çox sənaye müəssisəsi fəaliyyətə başlayıb".

Kənd təsərrüfatı sahəsində həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlərə toxunan Baş nazir bildirib ki, bu işlər nəticəsində mövcud istehsal 2,6 faiz artıb. Əsas kapitala yönəldilən 15 milyard manatdan çox vəsaitin 45 faizi qeyri-neft sektorunun payına dü-

şüb.

Hesabat ilində təhsil, səhiyyə və mədəniyyət sahələrində maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsinin davam etdirildiyini deyən Baş nazir bildirib ki, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ölkənin bütün ümumtəhsil məktəblərində hazırlıq qrupları yaradılıb. Müsəbiqə yolu ilə işə qəbul olunmuş 2400-dən çox müəllimin 70 faizdən çoxu kənd məktəblərinə göndərilib. İlk peşə ixtisas təhsili sahəsində peşə hazırlığının səmərəliliyinin artırılması və yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması məqsədilə 32 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında 13 peşə təhsili mərkəzi yaradılıb. İl ərzində 29 yeni məktəb tikilib, 485 təhsil müəssisəsində cari və əsaslı təmir işləri aparılıb.

Baş nazir qeyd edib ki, səhiyyə sisteminin müasir avadanlıqlarla təmin edilməsi yaxın keçmişdə aparılması mümkün olmayan bir sıra cərahiyyə əməliyyatlarının bu gün uğurla həyata keçirilməsini mümkün edib. Ötən il icbari tibbi sığortanın tətbiq edilməsi məqsədilə müvafiq dövlət agentliyi yaradılıb və cari ilin əvvəlindən Mingəçevir şəhərində və Yevlax rayonunda pilot layihələrin icrasına başlanılıb.

Ötən il Yay Olimpiya Oyunlarında qazanılan yüksək nəticələr, Bakı şəhərində keçirilən Formula-1 yarışları və Ümumdünya Şahmat Olimpiadası Azərbaycanın dünyada idman ölkəsi imicini daha da möhkəmləndirib.

Daha sonra deputatlar hökumətin hesabatına münasibət bildirdilər. Qeyd edilib ki, hesabatda və Baş nazirin bununla bağlı çıxışında hökumətin fəaliyyəti hərtərəfli və əhatəli təqdim olunub. İqtisadi çətinliklərə baxmayaraq hökumət ötən il ərzində səlahiyyətləri çərçivəsində öhdəsinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirib, Azərbaycanın sosial, iqtisadi inkişafına öz dəyərli töhfəsini verib. Hesabatda deputatlar tərəfindən irəli sürülən təkliflərə həssaslıqla yanaşılıb. Nazirlər Kabinetinin illik hesabatında ölkə həyatının bütün sahələri əhatə edilib, bütün əsas göstəricilər əksini tapıb.

Fondun "Azərsu" ASC ilə birgə keçirdiyi müsəbiqənin nəticələri açıqlandı

Martın 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun və "Azərsu" ASC-nin birgə təşkil etdikləri "Şollar-Bakı su qurğuları kompleksi - 100 il: əbədi həyat mənbəyi" mövzusunda fərdi jurnalist yazıları müsəbiqəsinin nəticələri açıqlanıb, qaliblər mükafatlandırılıblar.

Tədbirdə "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov, Fondun icraçı direktoru Vüqar Səferli, habelə ölkənin 20-dək aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri və qalib jurnalistlər iştirak ediblər.

"Azərsu" ASC-nin sədri

Qorxmaz Hüseynov tədbiri giriş sözü ilə açaraq media nümayəndələrini Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib və rəhbəri olduğu qurumun media ilə əməkdaşlığa xüsusi əhəmiyyət verdiyini vurğulayıb. Qorxmaz Hüseynov "Azərsu" ASC-nin təşkilatçılığı ilə martın 14-dən 18-dək Bakıda "Su nəinki həyat mənbəyidir, hətta həyatın özüdür" devizi altında keçirilən I Bakı Beynəlxalq Su Həftəsi barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib. O bildirib ki, I Bakı Beynəlxalq Su Həftəsi çərçivəsində keçirilən tədbirlər global miqyasda insanların keyfiyyətli və davamlı olaraq sudan istifadəsinin təmini, su çatışmazlığı ilə bağlı təhdidlərin aradan qaldırılması, ətraf mühit və iqlim dəyişiklikləri kimi məsələlərin geniş müzakirəsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qorxmaz Hüseynov su həftəsi çərçivəsində Bakıda və regionlarda keçirilən tədbirlərə dünyanın 40-a yaxın ölkəsindən, beynəlxalq təşkilatlardan, işgüzar dairələrdən nüfuzlu qonaqların iştirak etməsini mötəbər tədbirə yüksək marağın əyani təəcəssümü kimi dəyərləndirib.

"Azərsu" ASC-nin sədri həftə çərçivəsində Şollar-Bakı Su Qurğuları Kompleksinin 100 illiyinin də təntənəli şəkildə qeyd olunduğunu bildirərək kəmərin ölkəmiz üçün strateji əhəmiyyətindən söz açıb. Q.Hüseynov bildirib ki, əgər 100 il əvvəl Şollar-Bakı su kəməri Avropanın nəhəng layihələrindən biri sayılırdısa, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı ilə son illər əsaslı şəkildə müasirləşən Ceyranbatan Ultrasüzgəclli Sutəmizləyici Qurğular Kompleksi hazırda belə bir yüksək statusa malikdir.

Qorxmaz Hüseynov Bakı şəhərinin keyfiyyətli və fasiləsiz içməli su təchizatında böyük paya malik olan Şollar-Bakı Su Qurğuları Kompleksinin 100 illiyi münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu ilə birgə keçirilən fərdi jurnalist yazıları müsəbiqəsinin əhəmiyyətini xüsusi qeyd edib. Müsəbiqəyə təqdim olunan yazıların əksəriyyətini şəxsən oxuduğunu və razı qaldığını deyən "Azərsu" ASC-nin sədri yekun nəticələr barədə məlumat vermək üçün sözü Fondun icraçı direktoru Vüqar Səferliyə verib.

Tədbir iştirakçılarını salamlayan Vüqar Səferli "Azərsu ASC"-nin kollektivini və media nümayəndələrini Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib, onlara xoş arzularını çatdırıb. İcraçı direktor Şollar-Bakı Su Qurğuları Kompleksinin 100 illiyinin respublikamız üçün tarixi əhəmiyyətli hadisə olduğunu vurğulayaraq müxtəlif mənəvlərə baxmayaraq ötən əsrin əvvəllərində böyük məsəni Hacı

Zeynalabdin Tağıyevin dəstəyi ilə kəmərin tikintisinin uğurla yekunlaşdırıldığını bildirdi.

V.Səferli, həmçinin ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısı ilə "Azərsu ASC"-nin son illər Bakı şəhərinin və respublikamızın regionlarının fasiləsiz və keyfiyyətli içməli su təchizatı sahəsində gördüyü işləri yüksək dəyərləndirib.

Çıxışını davam etdirən Vüqar Səferli qeyd edib ki, Fondun "Azərsu ASC" ilə birgə keçirdiyi müsəbiqənin məqsədi Şollar-Bakı Su Qurğuları Kompleksinin Bakı şəhərinin içməli su təchizatındakı müstəsna rolunun ictimaiyyətə dolğun şəkildə çatdırılmasıdır. İcraçı direktor yanvarın 12-dən martın 1-dək davam edən fərdi jurnalist yazıları müsəbiqəsinə 32 kütləvi informasiya vasitəsindən 56 yazının təqdim olunduğunu bildirib: "Yazılar Fondun 3 nəfər eksperti, o cümlədən "Azərsu" ASC-ni təmsil edən ekspert tərəfindən qiymətləndirilib. Müsəbiqənin elanında göstərilmiş şərtlərə əsasən, 6 nəfər jurnalist əsas, 15 nəfərə isə həvəsləndirici mükafatlara layiq görülüb".

Sonra müsəbiqənin qaliblərinə diplom və mükafatlar təqdim edilib (Qaliblərin siyahısı aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur).

Qalibləri təbrik edən icraçı direktor V.Səferli eyni zamanda media ilə səmərəli əməkdaşlığa görə "Azərsu" ASC-nin rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirib.

Tədbiri yekunlaşdıran "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov qurumun media ilə əlaqələrinin inkişafına verdiyi töhfəyə görə Fondun rəhbərliyinə, eləcə də müsəbiqədə iştirak edən jurnalistlərə təşəkkürünü bildirərək belə müştərkə layihələrin gələcəkdə də davam etdiriləcəyini vurğulayıb.

18 mart 2017-ci il

Dövlət Miqrasiya Xidməti: 10 il xidmətdə

Martın 19-da Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin yaradılmasından 10 il ötür. AZƏRTAC ötən on il ərzində bu qurumun fəaliyyəti, eləcə də ölkəmizdə miqrasiya proseslərinin idarə olunması və tənzimlənməsi sahəsində görülən işlərlə bağlı Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Firudin Nəbiyevin məqaləsini təqdim edir.

İqtisadi inkişaf və demokratikləşmə xəttini milli inkişafın dəyişməz formulu kimi önə çəkən ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın global siyasi arena-da müsbət imiclə tanınmasını, regional və beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıq mərkəzinə çevrilməsini təmin edib, "güclü dövlət-müstəqil siyasət" devizini ötən illər ərzində praktik olaraq gerçəkləşdirib.

Digər sahələrdə olduğu kimi, miqrasiya idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, miqrasiya proseslərinin idarə olunması və tənzimlənməsi məqsədilə həm qanunvericilik, həm də onun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan dövləti tərəfindən bir sıra ciddi addımlar atılıb, əsaslı tədbirlər həyata keçirilib. Belə ki, 2004-cü ildə hökumət qurumları qarşısında əsas məqsədləri müəyyən edən "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətinin yaradılması haqqında (2006-2008-ci illər)" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı imzalanıb. Dövlət Proqramı əsasında miqrasiya sahəsində vahid dövlət siyasətini həyata keçirən xüsusi dövlət orqanının yaradılması da obyektiv zərurət kimi meydana çıxıb. Bu zərurəti nəzərə alan Prezident İlham Əliyev 2007-ci il martın 19-da Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin yaradılması haqqında 560 nömrəli Fərman imzalayıb.

Artıq həmin Fərmanın imzalanmasından 10 il keçir. Hazırda dünyada cərəyan edən qloballaşma fonunda Azərbaycan regionda gedən miqrasiya proseslərinə təsir etmək, ölkə ərazisinə olan miqrasiya axınlarını nəzarətdə saxlamaq və ölkə daxilində miqrasiya proseslərini yerli qanunvericiliyə uyğun idarə etmək və tənzimləmək üçün fəal miqrasiya siyasəti yeridir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən müəyyən edilən, miqrasiya siyasətinin prioritet istiqamətlərinə uyğun şəkildə bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, institusional mexanizmlərinin yaradılması, miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında yeni informasiya texnologiyalarının tətbiq edilməsi, qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısının alınması üz-

rə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi qarşıya vəzifə kimi qoyulmuşdu. Dövlət Miqrasiya Xidməti müstəqil mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı kimi 10 ildir bu vəzifələri müvəffəqiyyətlə icra etməkdə və Azərbaycan vətəndaşlarının, həmçinin əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin xidmətindədir. İndi Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasətin uğurlarının təzahürü kimi Azərbaycanda əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin bütün hüquq və azadlıqları - sərbəst hərəkət etməsi və yaşayış yeri seçməsi, təhsil alması, əmək fəaliyyəti ilə məşğul olması, səhmdar və sahibkar kimi fəaliyyət göstərməsi, şəxsi toxunulmazlığı, mənzil toxunulmazlığı, istirahət etməsi, sağlamlığının qorunması, vicdan azadlığı tam təmin olunur.

Dövlətimizin başçısının 2010-cu il 17 mart tarixli Sərəncamı ilə hər il martın 19-u Azərbaycan Respublikası miqrasiya orqanları işçilərinin peşə bayramı günü qeyd olunur. Elə həmin il mayın 25-də Prezident İlham Əliyev Dövlət Miqrasiya Xidmətinin yeni inzibati binasının açılış mərasimində iştirak edib. Bu müddət ərzində Bakıda Xidmətin inzibati binası ilə yanaşı, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2010-cu il 31 may tarixli Fərmanı ilə yaradılan və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 18 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin sistemə aid olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətinin inzibati binasının, regional miqrasiya idarələrinin, paytaxtda və Yevlaxda qanunsuz miqrantların saxlanması mərkəzlərinin, Xidmətin Tibb müəssisəsinin tikintisinin həyata keçirilərək istifadəyə verilməsi Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində mümkün olub.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycanda müstəqil struktur kimi Miqrasiya Xidməti yaradılan vaxt dünyada miqrasiya məsələləri bugünkü qədər aktual deyildi, lakin biz gələcək inkişaf proseslərini qabaqcadan proqnozlaşdıraraq miqrasiya ilə bağlı idarəetmə, tənzimləmə prinsiplərini özündə əks etdirən effektiv qurum yaratdıq ki, Azərbaycanda olan miqrantlar özlərini rahat şəraitdə hiss etsinlər və eyni zamanda, bu məsələlər daxili prosedurlara uyğun şəkildə nizamlansın".

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin əsas qayəsi işdə qanunların aliliyi-

nə ehtiram, Vətənə sədaqət, hər bir insana qayğı, ən başlıcası isə milli-mənəvi dəyərlərə hörmətdir.

Milli miqrasiya qanunvericiliyinin beynəlxalq normalara uyğun tənzimlənməsi prioritet istiqamətlərdəndir

Bu gün əminliklə deyə bilərik ki, qanuni əsaslarla ölkəyə gələn və respublikada olmasını və yaşamasını leqallaşdıran əcnəbilərin, iş icazəsi əsasında haqqıödənilən əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan əməkçi miqrantların hüquqlarının yüksək səviyyədə qorunması, qanunsuz miqrasiya ilə bağlı lazımı tədbirlər Xidmət tərəfindən müvəffəqiyyətlə icra olunmaqdadır. Çünki Prezident İlham Əliyevin bu Xidmətin qarşısında qoyduğu vəzifələrdən biri də odur ki, "Biz miqrasiya siyasətimizi daha da gücləndirməliyik, çox ciddi sistem yaratmalıyıq. Hər bir gələn xarici vətəndaş qeydiyyatdan keçməlidir. Qanunsuz bir adam da burada işləməməlidir. Biz istənilən anda bilməliyik ki, hansı xarici vətəndaş hansı gündə haradadır və nə ilə, hansı işlə məşğuldur".

Qarşıya qoyulmuş vəzifələri icra etmək üçün Dövlət Miqrasiya Xidməti yaradıldığı vaxtdan miqrasiya proseslərinə dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi məqsədilə zəruri normativ-hüquqi aktlar qəbul edilib, bir sıra təşkilati tədbirlər həyata keçirilib.

Miqrasiya proseslərinin vahid və çevik prosedurlar əsasında tənzimlənməsinə, sənədləşmənin sadələşdirilməsinə xidmət edən tədbirlərdən biri də "Miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən 2009-cu il martın 4-də imzalanmış Fərman olub. Adıçəkilən Fərmanın tətbiqi ölkədə miqrasiya proseslərinin daha çevik və işlək mexanizmlər əsasında idarə edilməsinə, bu sahədə operativliyin təmin olunmasına və həllini gözləyən problemlərin aradan qaldırılmasına imkan verib. Fərmana əsasən, 2009-cu il iyulun 1-dən miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında "bir pəncərə" prinsipinin

tətbiq edilməsinə başlanılıb və bu prinsip üzrə vahid dövlət orqanının səlahiyyətləri Dövlət Miqrasiya Xidmətinə həvalə edilib.

Qeyri-qanuni miqrasiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsi, Xidmətin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2009-cu il aprelin 8-də imzaladığı Fərmanla Dövlət Miqrasiya Xidmətinə hüquq-mühafizə orqanı statusu verilib.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasının 2009-cu il 4 dekabr tarixli qanunu ilə "Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında əsasnamə" və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 13 dekabr tarixli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətində qulluq keçən xüsusi rütbəsi olan işçilərin xüsusi geyim forması və fərqlənmə nişanları haqqında əsasnamə" təsdiq edilib.

Eyni zamanda, miqrasiya sahəsində ötən 10 ilin ən mühüm hadisələrindən biri "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Proqramı"na əsasən miqrasiya sahəsində normativ-hüquqi aktlarda müəyyən boşluqların aradan qaldırılması, qanunvericiliyin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, eləcə də əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin ölkə daxilində statuslarının müəyyənlişdirilməsi ilə bağlı prosedurların daha da sadələşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Miqrasiya Məcəlləsinin hazırlanaraq Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 2 iyul tarixli qanununa əsasən qəbul edilməsi və 2013-cü il avqust ayının 1-dən qüvvəyə minməsi olub. Məcəllə miqrasiya sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, miqrasiya proseslərinin və bu sahədə yaranan münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı normaları müəyyənlişdirən vahid sənəd kimi ilk dəfə Azərbaycanda qəbul edilməsi ilə də bir yenilik olmuşdu.

Yeni normalarla yanaşı, Məcəllədə miqrasiya sahəsini tənzimləyən müxtəlif normativ-hüquqi aktların, o cümlədən 10-a yaxın qanunun, 20-dən çox Azərbaycan Respublikası Prezidenti aktlarının və Nazirlər Kabinetinin qərarlarının müddəaları toplanmışdı. Miqrasiya ilə bağlı normaların bir sənəddə toplanması istər bu sahədə fəaliyyə

yət göstərən qurumların, vətəndaşlarımızın, istərsə də əcnəbilərin qanunvericiliyin tələbləri barədə məlumatı bir mənbədən, rahat şəkildə əldə etmələrinə imkan yaratmışdı.

Əcnəbilərin ölkəyə artan marağı Azərbaycanın davamlı və dayanıqlı inkişafının məntiqi nəticəsidir

Dünya bazarında enerji resurslarının qiymətinin kəskin şəkildə aşağı düşməsinə baxmayaraq, Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı qarşıya qoyulmuş vəzifələrin uğurla icra olunduğunu əminliklə söyləmək mümkündür. Hazırda Azərbaycanın 2004-cü ildən başlayan inkişaf mərhələsi yeni hədəflərlə müşayiət olunan yeni mərhələyə adlamağa sosial sifariş alıb. Bunu həm əvvəlki iqtisadi tsiklin vəzifələrinin uğurla yerinə yetirilməsi, həm yeni inkişaf hədəflərinin müəyyən edilməsi, həm də dəyişən daxili və beynəlxalq iqtisadi mühit şərtləndirir. Bir ildən artıqdır ki, ölkəmiz yeni islahatlar ab-havası şəraitində yaşayır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və bilavasitə rəhbərliyi altında islahatlar konsepsiyası hazırlanaraq ardıcıl surətdə həyata keçirilməkdədir. Prosesin vüsətinə, miqyasına, hədəf olaraq seçdiyi vəzifələrin əhəmiyyətini nəzərə alaraq onu islahatların ikinci dalğası adlandırmaq tamamilə yerinə düşərdi. İslahatların ikinci dalğası Azərbaycanın davamlı və dayanıqlı inkişafının məntiqi davamı olub, onun yeni fazaya daxil olması məqsədlərinə xidmət edir.

Prezident İlham Əliyev öz çıxışlarında dəfələrlə qeyd edib ki, həyata keçirilən siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Sosial istiqamət həmişə prioritet olub, dünyada yaşanan iqtisadi tənəzzülün Azərbaycan əhalisinin rifahına ciddi təsir etməməsi üçün lazımı preventiv addımlar atılıb. Məhz buna görə də sosial proqramların icrasında ləngimə yoxdur. Sosial infrastrukturun yaradılmasına ayrılmış vəsait hesabına ölkədə neçə-neçə tibb müəssisəsi, məktəb, uşaq bağçası tikilmiş və ya əsaslı şəkildə təmir edilmiş.

Daxili əmək bazarının qorunması kimi mühüm missiyanı yerinə yetirən Dövlət Miqrasiya Xidməti əcnəbi işçi qüvvəsindən istifadənin qanunamüvafiq olaraq tənzimlənməsi istiqamətində ardıcıl tədbirləri müvəffəqiyyətlə davam etdirir. Xidmət dövlətimizin başçısının qarşıya qoyduğu məqsədə uyğun olaraq, Azərbaycanın inkişafından, ilk növbədə, ölkə vətəndaşlarının bəhrələnməsinin təmin olunması üçün əcnəbilərin haqqıödənilən əmək fəaliyyətinə yalnız müəyyən edilmiş kvota çərçivəsində cəlb edilməsinə dövlət nəzarətini uğurla həyata keçirir.

Ardı Səh. 7

Dövlət Miqrasiya Xidməti: 10 il xidmətdə

Əvvəl-Səh-6

Dövlət Miqrasiya Xidməti milli əmək bazarında ixtisasız əcnəbi kadrların iştirakının qarşısının alınması və yerli əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin olunması məqsədilə əmək miqrasiyası kvotasının sərtləşdirilməsinə və ölkədə innovativ, rəqabətədavamlı iqtisadiyyatın formalaşdırılması tələblərinə uyğun olaraq yüksək ixtisaslı əcnəbi işçilərin cəlb olunması mexanizminin yaradılmasına dair müvafiq tədbirlər görməkdədir. Neft-qaz layihələrində əcnəbi işçi heyətin mərhələlərlə milli kadrlarla əvəzlənməsi məsələlərinə də nəzərət gücləndirilir. Bu istiqamətdə 2013-cü il noyabrın 14-də Dövlət Miqrasiya Xidmətinin iştirakı ilə imzalanmış "BP Eksploreyn (Kaspiyan Si) Ltd" şirkəti və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti arasında milliləşdirmə sahəsində əməkdaşlığa dair protokol"da neft-qaz layihələrində əcnəbi işçi heyətin mərhələlərlə milli kadrlarla əvəzlənməsi məsələlərinə nəzərətin gücləndirilməsi prioritet olaraq müəyyən olunub. 2014-2018-ci illəri əhatə edən plana uyğun olaraq, milliləşdirmə siyasəti nəticəsində neft-qaz layihələrində işləyən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 78 faizdən 90 faizədək yüksəldilib, 2018-ci ilə bu sahədə milli kadrların 95 faiz təşkil etməsi hədəf olaraq müəyyənəşdirilib.

Dövlət Miqrasiya Xidməti rəhbərliyinin iştirakı ilə Xəzər-Avropa İnteqrasiya İşgüzar Klubu, Kaspiyan Enerji Beynəlxalq Mətbuat qrupu, Amerika Ticarət Palatasının üzvləri, Azərbaycan-Türk Sənayeçi və İş Adamları Beynəlxalq Birliyi ilə ayrı-ayrı vaxtlarda çoxsaylı görüşlər keçirilib.

Keçirilən biznes-forumda iş adamları, işəgötürənlərin nümayəndələri, sahibkarlar Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə bağlı hər hansı problem deyil, daha çox miqrasiya qanunvericiliyi sahəsində yeniliklər, o cümlədən bəzi təkliflər irəli sürüb. Xidmət tərəfindən hər zaman özəl və biznes sektora diqqət və qayğı göstərilib, problemləri ilə bağlı təhlillər aparılıb, irəli sürülən təkliflərin mümkün qədər tez həll edilməsi üçün tapşırıqlar verilib.

Sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin şikayətlərinə baxılması sahəsində şəffaflığın və obyektivliyin təmin edilməsi, bu sahədə şəxslərin hüquqlarının və qanunla qorunan maraqlarının müdafiəsi məqsədilə 2016-cı il 15 fevral tarixdə Dövlət Miqrasiya Xidməti yanında Apellyasiya Şurası yaradılıb, Şuranın və katibliyinin tərkibi, o cümlədən Əsasnaməsi təsdiq olunub. Şuraya müraciətlərin elektron qəbulu təşkil edilib. Təqdirəlayiq haldır ki, sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərdən Xidmətə hər hansı şikayət daxil olmayıb.

Ölkədə tolerantlığın yüksək səviyyədə olması miqrasiya proseslərinə təsir edən əsas amillərdəndir

"Azərbaycan xalqı özlüyündə, təbiətinə görə, öz xarakterinə görə yüksək tolerantlıq hissine malikdir", - deyən ulu öndər Heydər Əliyev bizim cəmiyyət olaraq bəşəri dəyərlərə münasibətimizin ən orijinal və aydın izahını verib. Çünki respublikada dinindən, dilindən, irqindən, milliyətindən asılı olmayaraq, hər kəs özünü tam sərbəst, rahat hiss edir.

Qloballaşan dünyada mədəniyyətətlərərası və dinlərərası dialoq problemi, habelə multikulturalizmlə əlaqədar məsələlər xüsusi yer tutur. Belə bir tarixi dövəmdə dünyanın 140-dan çox ölkəsinin təmsil olunduğı BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumuna ötən il Bakının ev sahibliyi etməsi təsadüfi deyil. Ona görə ki, tolerantlığın məkanı, multikultural dəyərlərə sadıq olan və bu sədaqətin nümunəsi olaraq 2016-cı ilin "Multikulturalizm ili" elan edilədiyi müstəqil Azərbaycan regionun siyasi, iqtisadi və humanitar mərkəzi kimi artıq uzun illərdir mədəniyyətlərin dialoqunun inkişafına, mədəni müxtəlifliyin qorunub saxlanmasına və sivilizasiyalar arasında qarşılıqlı münasibətlərin tənzimlənməsinə yönələn mühüm layihələrin reallaşdırılması, mötəbər forumların keçirilməsi sahəsində zəngin təcrübəyə malikdir.

"Bakı-2015" ilk Avropa Oyunlarından sonra dünyada 500 milyon tamaşaçı auditoriyası olan Formula-1 Avropa Qran-prisində, 42-ci Ümumdünya Şaran Olimpiadasına peşəkərliqlə ev sahibliyi etməsi Azərbaycanın həm də güclü idman dövləti olduğunu, yüksək səviyyəli təşkilatçılıq qabiliyyətini və xalqımızın qonaqpərvərliyini bir daha təsdiqləyir.

Bakı bu ilin mayında IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarını qəbul etməyə hazırlaşır. Bu il həm də Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə ölkəmizdə "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunub. Bu, Azərbaycanın dünyada necə nadir bir missiya daşımalarının əyani ifadəsidir: Azərbaycan artıq mədəniyyətlərin, dinlərin, fərqli geosiyasi qütblərin əməkdaşlıq məkanı kimi qəbul olunur.

Qeyd edək ki, ötən 10 ildə ölkəməzə təşrif buyuran əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən ölkədə müvəqqəti olma müddətlərinin uzadılması, müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün icazələrin verilməsi, vətəndaşlığa qəbul, xitam, bərpa, eləcə də vətəndaşlıq mənsubiyyətinin və qaçqın statusunun müəyyənəşdirilməsi, əmək fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün iş icazələrinin verilməsi və mövcud iş icazələrinin müddətlərinin uzadılması ilə bağlı daxil olmuş müraciətlərin hər biri ayrı-ayrılıqda qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qaydada araşdırılıb və müvafiq qərarlar qəbul edilib. Belə ki, daxil olmuş sənədlər əsasında Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti olma müddətinin uzadılması ilə bağlı 8 min 119 nəfərin, əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə ölkə ərazisində mü-

vəqqəti yaşamaq üçün icazələrin verilməsi ilə bağlı 322 min 779 nəfərin, daimi yaşamaq üçün icazələrin verilməsi ilə bağlı 17 min 166 nəfərin, Azərbaycan Respublikasının ərazisində haqqıödənilən əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün iş icazələrinin verilməsi ilə bağlı 82 min 636 nəfərin müraciəti müsbət cavablandırılıb.

Miqrasiya Məcəlləsinin 54-cü maddəsinə əsasən, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin ölkədə daimi yaşamaq üçün icazə verilməsi ilə bağlı müraciətlərinə baxılarkən, onların Azərbaycan qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hüquq və vəzifələri, habelə dövlət dili ilə bağlı biliyi Dövlət Miqrasiya Xidməti, Ədliyyə Nazirliyi və Təhsil Nazirliyi nümayəndələrindən ibarət komissiya tərəfindən yoxlanılır.

Azərbaycanın dövlət dilini bilmək miqrantların yerli əhali ilə ünsiyyətinin asanlaşdırılması və cəmiyyətimizə inteqrasiyası baxımından, əlbəttə, çox mühüm amildir. Respublikamızda müvəqqəti və ya daimi yaşayan əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər öz arzuları ilə Azərbaycan dilini, tarixini, mədəniyyətini, öz hüquq və vəzifələri ilə bağlı qanunvericiliyi öyrənmək üçün Dövlət Miqrasiya Xidmətinin Təlim-Tədris Mərkəzinə müraciət edə bilərlər. Onlar üçün müvafiq yer ayrılıb, xüsusi proqramlar hazırlanıb və kurslar təşkil edilib.

Həmçinin olduğu yer üzrə qeydiyyatın Dövlət Miqrasiya Xidmətinə həvalə edilədiyi vaxtdan - 2013-cü il aprelin 1-dən respublikamıza girişi qeydə alınmış əcnəbilərdən ölkədə qalma müddətinə uyğun olaraq 2 milyon 596 min 802 əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs olduğu yer üzrə qeydiyyata alınıb. Göründüyü kimi, bu qədər müraciətin qəbul edilməsi, baxılıb münasibət bildirilməsi səsəndiyi kimi asan olmasa da, mobil bir qurumun peşəkər kollektivi bu işlərin öhdəsindən yüksək səviyyədə gəlməyi bacarır.

Ümumiyyətlə, Xidmətə müraciət edənlərin məmnunluğunun təmin edilməsi, məsuliyyətillik, operativlik və şəffaflıq əsas meyardır.

İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi daim diqqət mərkəzindədir

Ötən illərdə əsas insan hüquqlarından biri olan vətəndaşlıq hüququnun əhəmiyyəti və vətəndaşların dövlət qarşısında məsuliyyətini daha da artırmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlıq sahəsində qanunvericiliyinə və digər normativ-hüquqi aktlara bir sıra dəyişikliklər edilib. Belə ki, Azərbaycan Prezidentinin 2008-ci il 6 mart tarixli Fərmanına müvafiq olaraq, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin vətəndaşlıq məsələlərində iştirakı təmin edilmiş və həmin dövərdən etibarən Xidmət tərəfindən Azərbaycan vətəndaşlığına qəbul, bərpa, xitam, habelə, şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətinin müəyyənəşdiril-

məsi ilə bağlı şəxslərdən və müxtəlif təşkilatlardan daxil olmuş sorğuların araşdırılmasına başlanılıb.

"Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı haqqında" Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə 2014-cü il 30 may tarixli Qanuna və həmin Qanunun tətbiqi haqqında Azərbaycan Prezidentinin 2014-cü il 27 iyun tarixli Fərmanına əsasən, Dövlət Miqrasiya Xidməti şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətini müəyyənəşdirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı kimi müəyyən olunub. Daha sonra isə həmin Fərmanın icrasını təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 18 mart tarixli qərarı ilə "Şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətinin müəyyənəşdirilməsi Qaydası" təsdiq edilib. Sözügedən Qayda hazırlanarkən "Vətəndaşsızlığın ixtisar edilməsi haqqında" 1961-ci il 30 avqust tarixli konvensiyanın və digər beynəlxalq konvensiyaların tələbləri nəzərə alınaraq, vətəndaşsızlıq hallarının azaldılması və bu halları yaradan səbəblərə qarşı mübarizə, vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı məsələlər əsas istiqamətlər kimi qeyd olunub. Vətəndaşsızlıq hallarının aradan qaldırılması və qarşısının alınması istiqamətində Dövlət Miqrasiya Xidmətinə həvalə edilmiş vəzifələrin vaxtında və layiqli yerinə yetirilməsi məqsədilə Azərbaycan Prezidentinin 2014-cü il 29 dekabr tarixli Sərəncamı ilə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin strukturunda Vətəndaşlıq məsələləri idarəsinə Baş İdarə statusu verilib.

Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən vətəndaşsızlıq halları ilə mübarizə sahəsində məlumatlılığın artırılması və bu şəxslərin hüquqi statusunun müəyyənəşdirilməsi zamanı yaranan problemlərin, o cümlədən onların hüquqlarının səmərəli müdafiəsi naminə əməkdaşlığın gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının "10 il vətəndaşsızlığa son" kampaniyasına qoşulub. Vətəndaşsızlıq hallarının qısa bir zamanda aradan qaldırılması üçün Xidmət tərəfindən ölkənin bütün regionları üzrə müvafiq işlər görüldü.

Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə 2008-ci ildən indiyədək 1871 nəfər Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına qəbul, 58 nəfər isə bərpa edilib. Vətəndaşlığa qəbul olunmuş şəxslərdən 1341 nəfəri, vətəndaşlığa bərpa edilmiş şəxslərdən isə 38 nəfəri vətəndaşlığı olmayan şəxslərdir. "Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı haqqında" Qanunda edilmiş dəyişikliklərə uyğun olaraq, 2015-ci ildən Azərbaycan vətəndaşlığına qəbul və ya bərpa edilmiş şəxslərin Xidmətin inzibati binasında tənənəli şəraitdə andıçmə mərasimləri həyata keçirilir. Belə ki, vətəndaşlığa qəbul və bərpa edilmiş şəxslər tənənəli şəraitdə Dövlət bayrağı önündə Konstitusiyaya əl basmaqla dövlət dilində Azərbaycan Respublikasına sadıq olacağına barədə and içirlər.

Bununla belə, Xidmət tərəfindən 100 mindən çox şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyəti araşdırılıb və araşdırma nəticəsində 70 min 994 şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyəti tanınaraq, onlar aidiyyəti dövlət qurumu tərəfindən Azərbaycan vətəndaşının şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlərlə təmin ediliblər.

Qeyd edək ki, "Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı haqqında" Qanunda 2014-cü il 30 may tarixdə edilmiş dəyişikliyə əsasən, xarici dövlətin vətəndaşlığını qəbul etmiş Azərbaycan vətəndaşı bir ay müddətində bu barədə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinə və ya Dövlət Miqrasiya Xidmətinə yazılı məlumat verməlidir. Bu barədə yazılı məlumat verilməsi üçün ərizə-anketin elektron forması Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəsmi internet sahifəsindən əldə edilə bilər. Məlumat verməyən şəxslər Cinayət Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Həmçinin yeni dəyişikliklər Qanunun 18-ci maddəsinə yeni redaksiyada verərək, "Vətəndaşsızlığın ixtisar edilməsi haqqında" 1961-ci il 30 avqust tarixli Konvensiyanın müddəaları nəzərə alınmaqla, vətəndaşlığın itirilmə hallarının dairəsini genişləndirib, bununla da Azərbaycanın beynəlxalq konvensiyadan irəli gələn öhdəliklərini qoruyaraq, vətəndaşı dövlətlə münasibətdə daha məsuliyyətli olmağa dəvət edib. Bununla bağlı 58 nəfərin Azərbaycan Respublikasının hüddullarından kənarında dini ekstremizm və terrorçuluq fəaliyyətində iştirak etmələri barədə hüquq-mühafizə orqanlarından daxil olmuş materiallar əsasında Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən həmin şəxslərin Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığını itirməsi ilə bağlı icraata başlanılıb, aidiyyəti sənədlər məhkəmələrə təqdim olunub və məhkəmələr tərəfindən artıq müvafiq qərarlar qəbul edilib. Görülən tədbirlər ölkəmizin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir və bu sahədə aparılan işlər daim nəzərdə saxlanılır.

Dövlət orqanlarının fəaliyyətində şəffaflığın artırılmasının, vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin daha keyfiyyətli, rahat, yeni üslubda və müasir innovasiyalarla tətbiq etməklə həyata keçirilməsinin, vətəndaşlara münasibətdə etik qaydalara, nəzakətli davranışa əməl edilməsinin, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunmasının zəruriliyini nəzərə alaraq yaradılıb və Azərbaycan brendi olan "ASAN xidmət" mərkəzlərində Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin respublikamızda müvəqqəti və yaxud daimi yaşama, onların ölkəmizdə haqqıödənilən əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaları üçün iş icazələrinin verilməsi, həmçinin şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətinin müəyyənəşdirilməsi kimi bir neçə xidmət növü təqdim olunur.

Dövlət Miqrasiya Xidməti: 10 il xidmətdə

Əvvəli-Səh-7

Məlum olduğu kimi, əcnəbilərin azad və təhlükəsiz yaşamaq hüququ ilə bağlı bir problem kimi sığınacaq hüququ və onunla əlaqədar məsələlərin həlli olduqca əhəmiyyətlidir.

Qeyd edilməlidir ki, Azərbaycan hələ 1992-ci ildən BMT-nin Qaçqınların statusuna dair 1951-ci il Konvensiyasına və 1967-ci il Protokoluna qoşulub, habelə ölkəmizin sığınacaqba bağlı milli qanunvericiliyinin beynəlxalq sənədlərə uyğunlaşdırılması işinə başlanılıb.

2008-ci ildən isə qaçqınlar (sığınacaq axtaranlar) haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin icrasında Dövlət Miqrasiya Xidmətinin fəaliyyəti təmin edilib. Belə ki, Xidmət qaçqın statusu almaq niyyətində olan şəxslərin vəsatətlerini qəbul edir, araşdırır, qaçqın statusu almaq niyyətində olan (sığınacaq axtaran) şəxslərin statusunu müəyyənləşdirir və bu statusdan irəli gələn məsələlərin həlli ilə məşğul olur.

Miqrasiya Məcəlləsinə əsasən, artıq qaçqın statusunun verilməsi üçün vəsatət verən, qaçqın statusu almış şəxslərə iş icazəsinin alınması tələb olunmur. Bununla belə, qaçqın statusu verilməsi barədə vəsatətlə müraciət edən (onunla birlikdə gələn ailə üzvləri) və qaçqın statusu alan şəxslər Xidmətin qanunsuz miqrantların saxlanması mərkəzlərinə könüllü yerləşdirilir.

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin əsas tərəfdaşlıq etdiyi beynəlxalq qurumlardan olan BMT QAK-ın Azərbaycandakı nümayəndəliyini tələfəndən himayəyə götürülmüş əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin həmin tarixdən etibarən himayə müddətinə olduğu yer üzrə qeydiyyatı Xidmət tərəfindən nümayəndəliyin məlumatları əsasında aparılır.

Ötən müddətdə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə sığınacaq almaq üçün müraciət etməyə lazımı şərait yaradılıb. Bununla belə, qaçqın statusu almış əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin uşaqlarının məktəbəqədər və ya ümumi təhsil müəssisələrində təhsil almalarına, lazımi tibbi yardım almalarına, o cümlədən iş yeri seçməkdə Xidmət tərəfindən aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə kömək göstərilir.

Xidmət qaçqınların mənşə ölkəsinə könüllü surətdə qayıtmaları, daimi yaşayış üçün üçüncü ölkələrə köçürülmələri, statistik məlumatların mübadiləsi üzrə də BMT QAK-ın Azərbaycandakı nümayəndəliyi ilə sıx əməkdaşlıq edilir.

Beynəlxalq əməkdaşlıq və miqrasiya idarəetməsi üçün yaxşı nümunə

Ötən dövr ərzində Xidmətin beynəlxalq əlaqələri genişləndirilib, ikitərəfli və çoxtərəfli əsaslarla münasibətlər inkişaf etdirilib, miqrasiya sahəsində təcrübə mübadiləsinin aparılması və təbii, miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi, qanunsuz miqrasiyanın qarşısının alınması sahəsində əməkdaşlıq perspektivlərinin müzakirə olunması istiqamətində bir sıra əhəmiyyətli addımlar atılıb.

Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının (BMQT) baş direktoru Uilyam Leysi Sinqin 2015-ci ildə Azərbaycana rəsmi səfəri, səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyevin BMQT-nin baş direktorunu qəbulu zamanı ölkəmizdə miqrasiya sahəsində görülmüş işlər, miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsində Dövlət Miqrasiya Xidmətinin nümunəvi fəaliyyətinin qeyd edilməsi və BMQT ilə Dövlət Miqrasiya Xidməti arasında əməkdaşlığın

perspektivləri barədə müzakirələr xüsusi vurğulanmalıdır. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının baş direktoru Uilyam Leysi Sinqin Azərbaycan Prezidentinin qəbulunda olarkən söyləyib: "Mən Sizin rəhbərliyinizlə ölkəmizdə, sözlən həqiqi mənasında, həyata keçirilən uğurlu işlərdən heyranlığımı ifadə edirəm və Sizə təbriklərimi çatdırıram. Azərbaycanda miqrasiya xidməti işləri çox yüksək səviyyədə aparılır və sözsüz ki, cənab Prezident, Sizin dəstəyiniz olmadan bu sahədə uğurlar əldə etmək mümkün olmazdı. Fikrimcə, miqrasiya sahəsində ölkəmizdə həyata keçirilən işlər, ümumilikdə, miqrasiya idarəetməsi üçün çox yaxşı nümunə ola bilər".

Əlbəttə, cənab Sinqin söylədiyi fikrin ciddi əsasları var. Çünki statistik məlumatlara görə, dünyada 1 milyardan çox miqrant var. Onların 250 milyonu beynəlxalq miqrantlar, yeni başqa ölkələrə, 750 milyonu isə ölkələrinin daxilində miqrasiya edənlərdir. Proqnozlar göstərir ki, 2030-cu ildə dünya əhalisinin 60 faizi şəhərlərdə məskunlaşacaq. Araşdırmalar inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında miqrasiyanın səviyyəsinin artdığını deməyə əsas verir. Həmçinin tədqiqatlar göstərir ki, beynəlxalq miqrantların isə əksəriyyətini əməkçi miqrantlar təşkil edir.

Beynəlxalq miqrantlar tərəfindən mənşə ölkələrində qalan ailə üzvlərinə göndərdikləri pul baratlarının 2016-cı il üçün hesablanan ümumi həcmi 601 milyard dollardır. Bu məbləğ dünyada göstərilən bütün xarici yardımların ümumi məbləğindən iki dəfə çoxdur və az qala bütün xarici investisiyaların məbləğinə bərabərdir.

Hazırda bəşəriyyət İkinci Dünya müharibəsindən sonra ən böyük qaçqın və məcburi köçkün axınına şahid olur. İndi dünyada ümumilikdə 65,3 milyon şəxs məcburi olaraq öz yurd-yuvasından didərgin düşərək qaçqın və məcburi köçkünə çevrilib. Avropanın rekord həddə sığınacaq müraciəti qəbul etməsinə baxmayaraq, qaçqınların böyük əksəriyyəti - təxminən 86 faizi hələ də kasıb və ya inkişaf etməkdə olan ölkələr tərəfindən məskunlaşdırılır.

Doğrudur, 2016-cı il bir neçə aspektdən miqrasiya üçün əhəmiyyətli il olub. BMQT-nin BMT sisteminə daxil olması, qaçqınlar və miqrantlarla bağlı Nyu-York Bəyannaməsinin qəbulu bunu deməyə əsas verir. Nyu-York Bəyannaməsi qaçqınların və miqrantların həyatlarını, hüquqlarını qorumaq üçün beynəlxalq ictimaiyyətin siyasi iradəsini özündə ehtiva edir. Bəyannaməni mahiyyətcə bərabər olan iki hissəyə bölmək olar. Birinci hissə miqrantların sağlamlığını, ləyaqətini, əsas insan hüquq və azadlıqlarını qorumaq üçün üzv dövlətlərin dərhal icra etməli olduğu öhdəlikləri əhatə edirsə, ikinci hissədə təhlükəsiz, nizamlı və qanuni miqrasiya üçün ayrı, qaçqınlar üçün ayrı olmaqla 2018-ci ildə qəbulu nəzərdə tutulan qlobal vəhdətə aparacaq hökumətlərarası prosesə başlamaq barədə üzv dövlətlərin niyyətini əks etdirir. Qlobal vəhdət miqrasiya sahəsində daha geniş əməkdaşlıq üçün çərçivə rolunu oynayacaq. Çünki demokratiya təzyiqlər fonunda miqrasiyanın idarə edilməsinə qanunçuluq, insan hüquq və azadlıqlarına hörmət və ləyaqət prinsiplərini rəhbər tutan yanaşmanın nümayiş etdirilməsi vaxtıdır.

Bəli, həqiqət budur ki, bu gün xarici müdaxilədən əziyyət çəkən, xüsusən Yaxın Şərqdə insanlar özlərinin, ailələrinin canlarını qurtarmaq üçün məcburi köçkün, qaçqın vəziyyətinə düşüblər. Onlar sadəcə olaraq ölməmək üçün bu əzablara qatlaşıb, böyük təhlükələrlə üzləşərək Avropaya üz tuturlar. Təəssüf ki, həmin insanlara münasibət heç

də Avropanın bəyan etdiyi prinsiplərə uyğun gəlmir. Orada onlara qarşı bəzi hallarda çox nalayiq hərəkətlər edilir, şəxsiyyətləri alçaltdılır. Onlar haqqında artıq dünya mediasında çox mənfi rəy formalaşır.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan da 1990-cı illərin əvvəllərində humanitar fəlakətlə üzləşmişdi. Bir milyon insan erməni işğalı nəticəsində öz yerindən-yurdundan didərgin düşmüşdür. Azərbaycan o böhranın öhdəsindən demək olar ki, təkbaşına gəldi. Bu gün də köçkünlərin məşğulluğu, yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün çox böyük işlər görülür. Doxsan beş qəsəbə salınıb, 250 minə yaxın köçkün yeni gözəl mənzillərə, evlərə köçüb.

Ötən il BMT Baş Assambleyasının "Qaçqın və miqrantların böyük axınının aradan qaldırılması" mövzusunda yüksək səviyyəli görüşündə və görüş çərçivəsində "Qaçqın və miqrantlar, habelə köçürülmə ilə bağlı məsələlər üzrə beynəlxalq tədbirlər və əməkdaşlıq: qabaqdakı yol" adlı "dəyirmi masa"da Azərbaycan nümayəndə heyəti qeyd edib ki, beynəlxalq ictimaiyyət ilk növbədə, yeni silahlı münaqişələrin meydana çıxmasına imkan verməməli və mövcud münaqişələrin dövlətlərin suverenliyi və ərazi bütövlüyü prinsipi başda olmaqla beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında həll edilməsi istiqamətində səylərini daha da artırmalıdır. Cenevrədə BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı İcraiyə Komitəsinin 67-ci sessiyasında da Nyu-Yorkda BMT Baş Məclisi çərçivəsində qəbul olunan "Qaçqınlara və miqrantlara dair Nyu-York Bəyannaməsi"ni xatırladaraq qeyd etdik ki, Azərbaycan bu bəyannaməni beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətində fundamental addım kimi alqışlayır və zorla didərgin salınma probleminə qarşı qlobal və səmərəli cavab reaksiyasına şərait yaradacaq prosesin katalizatoru qismində BMT QAK-a ayrılan rolu, eyni zamanda, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının həmin tədbir çərçivəsində BMT ailəsinə rəsmən qoşulmasını təqdir edir. Yüksək tribunadan bildirilib ki, ölkəmizdə olan qaçqın və məcburi köçkün probleminin miqyasına baxmayaraq, Azərbaycan hökuməti, həmçinin dünyada humanitar fəlakətlərdən ziyan çəkmiş insanlara birbaşa və yaxud beynəlxalq təşkilatlar vasitəsilə vaxtında yardım göstərməkdə maraqlıdır.

Bununla belə, regional əməkdaşlıq fonunda Azərbaycan Respublikasının miqrasiya sahəsində Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) ölkələri ilə əməkdaşlığının əhəmiyyəti böyükdür. Bu sahədə Azərbaycan Respublikası MDB ölkələri ilə miqrasiya sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrini əsasən MDB Miqrasiya Orqanları Rəhbərliyi Şurası (MORŞ) çərçivəsində həyata keçirir. Azərbaycan həmin Şurada Xidmət tərəfindən təmsil olunur. Çox yaxşı haldır ki, ölkəmizdə ilk dəfə 2010-cu il 28-30 sentyabr tarixində keçirilən MDB Miqrasiya Orqanları Rəhbərliyi Şurasının 8-ci iclasının davamı olaraq, 19-cu iclasın da keçən il oktyabrın 12-də Bakıda keçirilməsi Xidmət tərəfindən təşkil edilmişdir.

Ötən müddətdə xaricdə qanunsuz yaşayan vətəndaşlarımızın ölkəyə qayıtması prosesinin beynəlxalq hüquq çərçivədə tənzimlənməsi məqsədilə ilk dəfə 2014-cü il fevralın 28-də "Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında Saziş"i imzalayıb və həmin il sentyabrın 1-dən qüvvəyə minib. 2014-cü il dekabrın 3-də Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Norveç Krallığı Hökuməti arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında imzalanmış Sa-

ziş 2015-ci ilin iyunun 1-dən qüvvəyə minib. 2016-cı il oktyabrın 10-da isə "Azərbaycan Hökuməti ilə İsveçrə Federal Şurası arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında Saziş" imzalanıb və bu, aprelin 1-dən qüvvəyə minəcək.

Readmissiya məsələləri ilə bağlı səlahiyyətli milli qurum kimi isə Dövlət Miqrasiya Xidməti müəyyənləşdirilib. Sevindirici haldır ki, vaxtilə, əsasən də 1990-cı illərin əvvəllərində ölkədəki vəziyyətlə əlaqədar olaraq, Azərbaycandan Avropaya üz tutan soydaşlarımızın Vətəna qayıtmaq istəkləri, bu prosesdə maraqlı olduqları müşahidə edilməkdədir.

İmzalanmış readmissiya sazişlərinə uyğun olaraq, 2014-cü ildə 3 nəfər, 2015-ci ildə 70 nəfər, 2016-cı ildə 120 nəfər Azərbaycana readmissiyası həyata keçirilib. Ötən dövrdə sazişin icrası, readmissiya edilmiş vətəndaşların cəmiyyətə səmərəli və dayanıqlı sosial-iqtisadi reinteqrasiyası ilə bağlı əsaslı işlər görülüb.

Həmçinin Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı arasında Azərbaycandan miqrantların könüllü qayıdışına yardım üzrə pilot layihənin həyata keçirilməsinə dair 2016-cı il dekabrın 8-də Cenevrə şəhərində imzalanan və Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən 2017-ci il 23 fevral tarixli Fərmanla təsdiq edilən Əməkdaşlıq Sazişi də beynəlxalq səviyyədə qarşılıqlı inam və etimadın nümunəsidir.

Qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizə Xidmətin əsas fəaliyyət istiqamətidir

Azərbaycanda miqrasiya proseslərinin nəzarətdə saxlanması, ilk növbədə, milli təhlükəsizliyin hərtərəfli təmini baxımından aktuallıq kəsb edir. 2009-cu ildən miqrasiya idarəetmə sisteminin inkişafı məqsədilə qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklərə uyğun olaraq, həvalə edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində Dövlət Miqrasiya Xidməti qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizədə iştirak edir, miqrasiya qanunvericiliyinin pozulması ilə bağlı inzibati xətlər haqqında işlərə baxır, zəruri hallarda qanunvericiliyi pozmuş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxsləri inzibati qaydada tutur. Görülmüş işlərin nəticəsi olaraq, ötən illərdə miqrasiya qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması halları ilə bağlı, ümumilikdə 172 min 25 nəfər əcnəbi, vətəndaşlığı olmayan şəxs və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı barədə müvafiq qərarlar qəbul olunubdur. 24 min 943 nəfər əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin isə ölkədən çıxarılması təmin edilmişdir.

Xidmət əməkçi miqrantların çalışdığı iş yerlərində yoxlamalar aparır, onların müvafiq statusa və iş icazələrinə malik olmalarını araşdırır, iş icazəsinin qüvvədə olma qaydalarına nəzarət edir. Bununla bağlı 2012-2015-ci illər ərzində 910 hüquqi şəxs, 405 fiziki şəxs və 330 filial və ya nümayəndəlik olmaqla, ümumilikdə, 1 min 645 sahibkarlıq subyektlərində yoxlama keçirilib.

Aparılmış yoxlamalar zamanı, ümumilikdə 8 min 760 nəfər əcnəbinin qanunsuz olaraq əmək fəaliyyətinə cəlb edildiyi aşkarlanıb. Yoxlamaların nəticəsi olaraq, 631 sahibkarlıq subyektinə cərimə tətbiq edilməklə bəzələrinə inzibati qərar qəbul olunub. Bunlar əsasən tikinti, tibb, təhsil və digər sahəsi üzrə, o cümlədən küçə ticarəti ilə məşğul olan əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər olub.

2015-ci il noyabrın 1-dən qüvvəyə minən "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamala-

rin dayandırılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, Azərbaycan Respublikası ərazisində sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2 il müddətinə dayandırılıb.

2012-ci ildən Xidmətin Bakı və Yevlax şəhərlərində Qanunsuz miqrantların saxlanması mərkəzləri fəaliyyətə başlayıb. Mərkəzlərdə Azərbaycan Respublikasının ərazisini tərk etməkdən boyun qaçıran, readmissiya sazişləri çərçivəsində readmissiya ediləli olan, qaçqın statusu almaq üçün müraciət etmiş, yaxud qaçqın statusu almış əcnəbilərin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Xidmətin qanunsuz miqrantların saxlanması mərkəzlərində könüllü və ya məcburi yerləşdirilməsi təmin edilir.

Məlum olduğu kimi, 2015-ci ildən Avropaya qeyri-leqal miqrant axınının genişləndiyi vaxtda bəzi Şərq ölkələrindən Azərbaycan Respublikasının ərazi sinə əsasən sadələşdirilmiş viza ilə gəlib, daha sonra əcnəbiləri və vətəndaşlığı olmayan şəxsləri dəniz yolu ilə Avropaya gedən miqrant axınına qoşmağa cəhd göstərən 8 dəstə ötən müddət ərzində aşkarlanan 78 nəfər saxlanılıb və barələrində müvafiq tədbirlər görülüb.

Qanunsuz miqrasiyanın qarşısının alınması ilə bağlı fəaliyyət istiqamətinə uyğun olaraq, Xidmət Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin aidyyəti struktur bölmələri ilə insan alverinə qarşı mübarizənin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə təsdiq edilmiş birgə tədbirlər planına əsasən mütə-

Azərbaycanda informasiya və telekommunikasiyanın inkişafı istiqamətində görülmüş tədbirlər bir sıra perspektiv irəliləyişlərə yol açıb. Qürurverici haldır ki, müstəqilliyinin bərpasının 25-ci ildönümünü bir neçə ay əvvəl təntənə ilə qeyd etdiyimiz Azərbaycan həm də bu gün öz peykinin orbitə çıxarılması ilə kosmik ölkələr klubuna daxil olub, həmçinin bu hadisə Azərbaycanı dünya miqyasında, beynəlxalq aləmdə kosmik sənaye sahəsində nailiyyətlər qazanan ölkələr sırasına daxil etdi. "Azerspace-1" və "Azersky" peykləri dünya kosmik ailəsində ölkəmizin layiqli yer tutmasını təmin etdi. Əlbəttə, növbəti telekommunikasiya peykimiz "Azerspace-2"nin orbitə çıxarılması Azərbaycanada kosmik sənayenin inkişafında yeni mərhələnin təməlini qoyacaq.

Texnologiya parklarının fəaliyyətə başlaması, qabaqcıl texnologiyaların bütün sahələrdə tətbiqi, istehsal və investisiya yönümlü innovativ layihələrə dövlət dəstəyi, o cümlədən güzəştli maliyyə təminatı respublikamızda təşəkkül tapmaqda olan startapların inkişafına, gənclərin təşəbbüskarılığının artmasına və nəticə etibarilə iqtisadiyyatımızın dinamik yüksəlişinə xidmət göstərir.

Əlbəttə, əldə olunan uğurlar ötən bu 10 ildə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin fəaliyyətinə də yan keçməyib. Belə ki, 2009-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən imzalanmış Sərəncama uyğun olaraq, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin Vahid Miqrasiya Məlumat Sisteminin (VMMS) fəaliyyəti tə-

məsi zəruriliyi nəzərə alınaraq, 2011-ci il 1 sentyabr tarixindən Xidmət tərəfindən elektron xidmətlərin göstərilməsi təmin edilib. Xidmət tərəfindən əhaliyə göstərilən 11 elektron xidmətin "Elektron hökumət" portalına inteqrasiyası təşkil olunub.

Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, o cümlədən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının cərimə və rüsumlarının real vaxt rejimində elektron formada ödənilməsi məqsədilə 2013-cü ildə Xidmətin Hökumət Ödəniş Portalına qoşulması təmin edilib. Keçən il isə sərhəd buraxılış məntəqələrində əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sürətli keçidinin təmin edilməsi, o cümlədən onlar tərəfindən həm maddi, həm də vaxt itkisinin qarşısının alınması məqsədilə Xidmət tərəfindən inzibati cərimə tətbiq olunan şəxslərin "ASANPAY" ödəniş sistemi vasitəsilə ödəməni həyata keçirdikdən sonra ölkədən maneəsiz çıxışının dərhal təmin edilməsi təşkil olunub.

Xidmətdə elektron sənəd dövriyyəsi tətbiq edilib.

Miqrasiya sahəsində yeniliklər barədə ictimaiyyət daim məlumatlandırılır

Durmadan yeniləşən dünyamızda yaranan informasiya bolluğu bizləri daha çox yeniliklər etməyə və daha məlumatlı olmağa həvəsləndirir. Əlbəttə, ölkəmizə gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərinə geniş yer verilir.

Ölkənin sərhəd nəzarət buraxılış məntəqələrindən keçərək ölkəyə gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin məlumatlandırılması məqsədilə onlara ələ sərhəddə Azərbaycan, rus və ingilis dillərində olan müvafiq bildiriş verilir.

"Açıq Hökumətin təşviqinə dair Milli Fəaliyyət Planı"na uyğun olaraq, respublikanın əksər bölgələrində əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, vətəndaşlar, aidyyəti dövlət qurumları, ictimai təşkilatlar, işəgötürənlər, sahibkarların nümayəndələrinin iştirakı ilə "Açıq qapı günü" tədbirləri və səyyar xidmətlər təşkil edilir.

Qeyd olunanlarla yanaşı, Xidmətin fəaliyyətində ictimai iştirakçılığın tətbiqi məqsədilə Dövlət Miqrasiya Xidməti yanında İctimai Şura yaradılıb. 2015-ci il mayın 20-də İctimai Şuraya seçkilər keçirilib. Şura fəaliyyətə başladığı vaxtda bir neçə dəfə onun üzvləri ilə Xidmət rəhbərliyinin görüşü təşkil edilib. Görüşlərdə Şura tərəfindən verilmiş təkliflər müzakirə olunub, o cümlədən Şuranın fəaliyyətinə həsr edilən məlumat sessiyaları keçirilib.

Düzgün kadr siyasəti uğurun əsas rəhnidir

Əlbəttə, əldə olunan uğurların əsasını Xidmətdə kadr siyasəti təşkil edir. Ötən 10 ildə kadrlara olan tələbat müəyyənləşdirilə-

Xidmət hər zaman Prezident İlham Əliyevin qayğısı ilə əhatə olunub və miqrasiya orqanları işçilərinin sosial təminatının yaxşılaşdırılması dövlətimizin başçısı tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır

madi olaraq yoxlama tədbirləri aparır.

Miqrasiya Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası vətəndaşları ilə yaxın qohumluq münasibətində olma əsası ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti yaşamaq üçün icazə verilməsi üçün müraciət etmiş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin bu məqsədlə 97 halda məqsədlə nikaha daxil olma halları müəyyən edilib və bununla bağlı sui-istifadənin qarşısı alınıb.

Elektron turist vizası əsasında Azərbaycan Respublikasına gəlmiş və sonradan qanunsuz miqranta çevrilmiş əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə viza rəsmiləşdirmiş turizm şirkətlərinin nümayəndələri ilə bu cür vizaların verilməsi zamanı qanunsuz miqrasiyaya şərait yaradan halların aradan qaldırılması məqsədilə görüşlər keçirilmiş və izahedici söhbətlər aparılıb.

İşgüzar səfər, elm və ya təhsil və digər məqsədləri ilə verilən giriş vizası əsasında Azərbaycan Respublikasına gələn, sonradan Azərbaycan Respublikasının ərazisində olduğu dövrdə gəlişinin bəyan edilmiş məqsədinə uyğun olmayan fəaliyyətlə məşğul olan xarici ölkə vətəndaşları ilə bağlı Xidmət tərəfindən müvafiq tədbirlər görülüb.

Əvvəllər Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənara çıxarılmış və girişinə müəyyən müddətə məhdudiyət qoyulmuş əcnəbilərin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin həmin müddət ərzində bilərəkdən sənədlərində dəyişiklik edərək yenidən ölkəyə daxil olması hallarının qarşısı alınıb. Belə ki, bununla bağlı 2016-cı il 1 mart tarixindən qüvvəyə minmiş İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tələbinə uyğun olaraq əvvəllər də bu kimi hallar daxil olmaqla, ümumilikdə 58 nəfər aşkar edilib.

Miqrasiya orqanlarında yeni informasiya texnologiyaları və proqram təminatı tətbiq edilir

min edilib. Daha sonra VMMS-nin "Giriş-Çıxış və Qeydiyyat" İdarələrarası Avtomatlaşdırılmış Məlumat Axtarış Sistemində və Ədliyyə Nazirliyinin Əhəlinin Dövlət Reyestrinə inteqrasiyası təmin olunub, həmçinin Vergilər Nazirliyinin Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemi ilə məlumat mübadiləsi yaradılıb.

2010-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin Vahid Miqrasiya Məlumat Sistemi haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasında yaşayan və müvəqqəti olan əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin uçotunun aparılması, miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında iştirak edən dövlət orqanlarının zəruri informasiya ilə təmin edilməsi, miqrasiya ilə bağlı sənədləşmə, yoxlama, sorğu və təhlil işlərinin avtomatlaşdırılması və bu sahədə göstərilən elektron xidmətlərin təkmilləşdirilməsi məqsədilə bir sıra işlər görülüb. Texnoloji yeniliklər nəzərə alınmaqla Sistemin mütəmadi olaraq inkişafı və təkmilləşdirilməsi təmin edilib.

Eyni zamanda, ölkədə qanunsuz yaşayan əcnəbilərin müəyyən edilməsi prosesinin daha da təkmilləşdirilməsi, miqrasiya sahəsində monitorinq həyata keçirilməsi və nəticələrinə uyğun olaraq müvafiq tədbirlər görülməsi məqsədilə hazırlanmış proqram təminatı vasitəsilə Xidmət qanunsuz miqrantları vaxtında müəyyən edir və qanunsuz miqrasiyanın qarşısını daha tez alır.

Görülən işlərin nəticəsidir ki, bu gün Dövlət Miqrasiya Xidməti VMMS vasitəsilə hər bir əcnəbinin və vətəndaşlığı olmayan şəxsin hansı tarixdə ölkəyə daxil olduğuna, harada yaşadığına, işləməsinə və nə vaxt ölkəni tərk etməsinə tam nəzarət edir.

Bununla belə, dövlət orqanlarının fəaliyyətində şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya şərait yaradan halların aradan qaldırılması üçün əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsi

lەر də miqrasiyanın mənfi təsirlərindən qorunmaq üçün gəldikləri ölkənin qanunları barədə məlumatlı olmağa səy göstərilir.

Əsas vəzifələrdən biri miqrasiya məsələləri ilə bağlı əhəlinin məlumatlandırılması olan Dövlət Miqrasiya Xidmətinin gördüyü işlər barədə ictimaiyyəti yaxından tanış etmək, öz fəaliyyəti haqqında əhəlinin məlumatlandırılması məqsədilə bir sıra işlər görülüb. Belə ki, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, eləcə də ölkə ictimaiyyətinin ətraflı məlumat almaları üçün 2008-ci ildə Xidmətin (www.migration.gov.az) internet sahifəsi istifadəyə verilib. Xidmətin rəsmi saytı 2016-cı ildə tamamilə yenilənib, həm funksionallıq, həm dizayn baxımından müasirləşdirilib, zamanın tələbinə uyğunlaşdırılıb.

2008-ci il dekabrın 1-dən isə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin 3 dildə - Azərbaycan, ingilis, rus dillərində fəaliyyət göstərən Miqrasiya Məlumat Mərkəzi (919) yaradılıb. Bu Mərkəzin də fəaliyyəti ötən il yenidən qurulub, texniki imkanları genişləndirilməklə xidmətin keyfiyyəti yüksəldilmiş, o cümlədən dövlət orqanında qanunçuluğun təmin edilməsi, müraciətlərin obyektiv araşdırılması və cavablandırılması və vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 25 fevral tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət orqanlarında "Çağrı mərkəzləri"nin fəaliyyətinin təşkili Qaydaları"nın tələblərinə uyğunlaşdırılıb. Ötən dövrdə "Çağrı mərkəzi"ne təxminən 500 minə yaxın telefon zəngi daxil olub. Hər bir sorğu mövcud qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində cavablandırılıb.

2010-cu ildən Dövlət Miqrasiya Xidmətinin Azərbaycan, rus və ingilis dillərində dərc edilən "Miqrasiya" jurnalının nəşri mütəmadi olaraq təşkil olunur. Jurnalda Azərbaycan miqrasiya tarixi, miqrasiya siyasəti, miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi mövzularına, miqrasiya prosedur qayda-

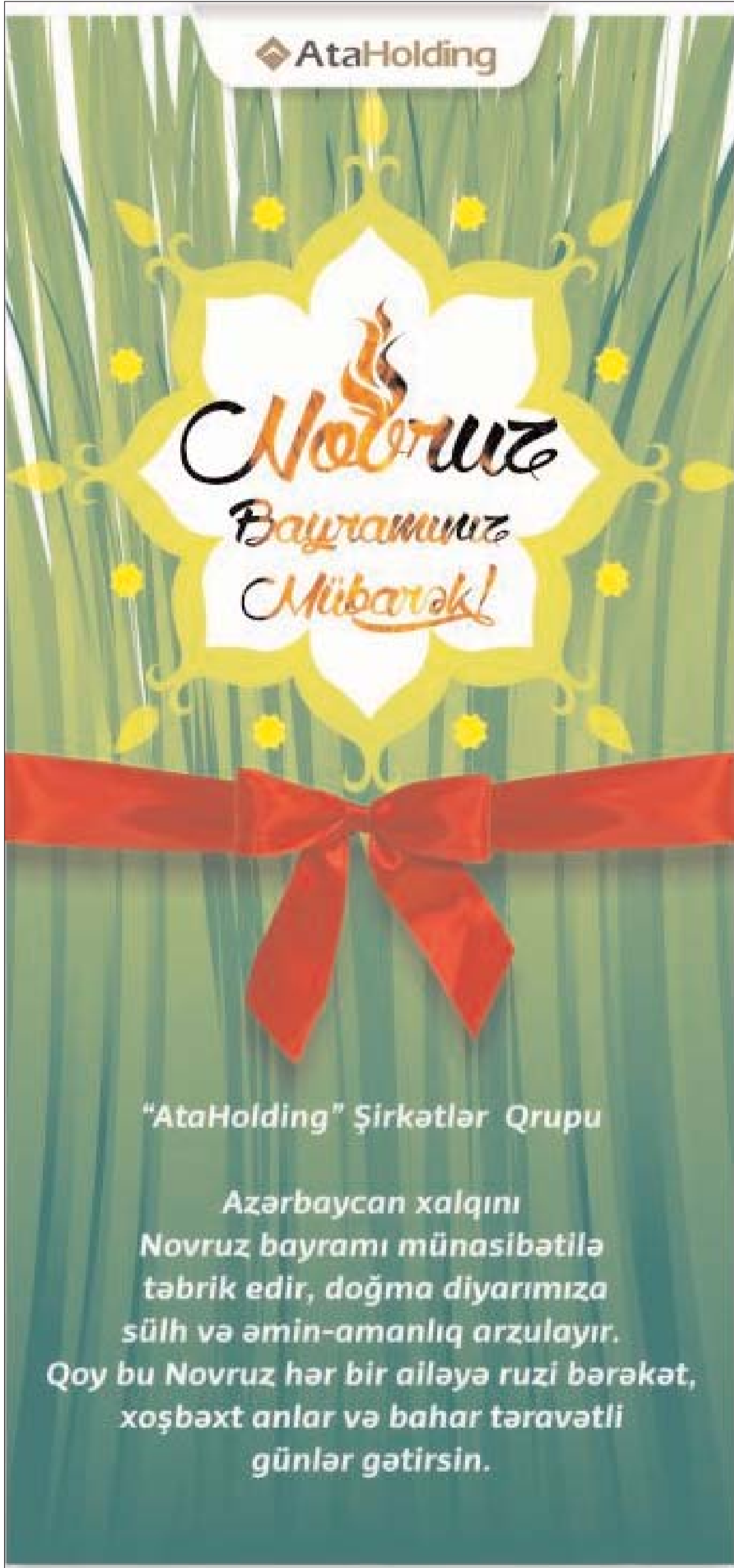
rək işə qəbulla əlaqədar keçirilmiş müsabiqə və müsahibənin nəticəsi olaraq, kadrların işə qəbulu təşkil edilib.

Miqrasiya orqanlarının fəaliyyətinin təşkilində, inkişafında və möhkəmləndirilməsində xüsusi xidmətləri olan, vəzifələrini nümunəvi yerinə yetirən, qulluqda yüksək nəticələr əldə edən 56 əməkdaş Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına əsasən, "Vətənə xidmətə görə" Azərbaycan Respublikasının ordeni, o cümlədən "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" və "Miqrasiya orqanlarında qulluqda fərqlənməyə görə" Azərbaycan Respublikasının medalları ilə təltif edilib.

Xidmət hər zaman Prezident İlham Əliyevin qayğısı ilə əhatə olunub və miqrasiya orqanları işçilərinin sosial təminatının yaxşılaşdırılması dövlətimizin başçısı tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Hazırda istər sosial-iqtisadi, istərsə də hərbi sahədə Azərbaycanın potensial imkanları kifayət qədər böyükdür. Dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi kimi, 2016-cı il ölkəmizin şanlı hərbi qələbə ili kimi tarixdə qalacaq. Çünki ötən ilin aprelinde Erməni silahlı qüvvələrinin tərribatının qarşısını alan ordumuz düşməne sarsıdıcı zərbələr vurdu və işğal edilmiş torpaqların bir hissəsini azad etdi.

On illik yubileyini qeyd edən Dövlət Miqrasiya Xidməti də ulu öndər Heydər Əliyev ideyalarına sadıq qalaraq Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın milli inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına, əhəlinin sosial rifahının yüksəldilməsinə, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artırılmasına, iqtisadi təhlükəsizliyin, milli maraqların və sabitliyin təmin olunması istiqamətində tədbirlərin ardıcıl şəkildə həyata keçirilməsinə öz töhfəsini vermək və Xidmətin hər bir əməkdaşı göstərilən etimadı doğrultmaq əzmindədir.

AtaHolding

Novruz Bayramınız Mübarək!

"AtaHolding" Şirkətlər Qrupu

Azərbaycan xalqını
Novruz bayramı münasibətilə
təbrik edir, doğma diyarımıza
sülh və əmin-amanlıq arzulayır.
Qoy bu Novruz hər bir ailəyə ruzi bərəkət,
xoşbəxt anlar və bahar tərəvətli
günlər gətirsin.

"Vətənə vurgun: ömürdən səhifələr"

Azərbaycan ədəbiyyatının dünya ədəbi irsi sırasında yerinin, çəkisinin olması milli-mənəvi dəyərlərimizin məxsusiliyi, fərdi insanların yaradıcılıq imkanlarının genişliyi və maneəvərliklərdən qurtulmaq üçün, humanizm prinsipləri əsasında yazıb-yaratmaq istedadı ilə bağlıdır. Yaranan hər bir nümunədə Azərbaycanın dövlətçilik prinsipləri, onun coğrafiyası, tarixi, tanınmış simaların portret cizgiləri və s. əsas xətt olaraq təqdim olunur. Buradakı hər iz tariximizin bir parçası, yaşanılan illərin əks-sədasıdır desək, fikrimizdə yanılmaq.

Bu yaxınlarda Respublika Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin üzvü, Respublikanın Əməkdar Kənd Təsərrüfatı işçisi İmran Əbilovun "Araz" nəşriyyatı tərəfindən çapdan çıxan "Vətənə vurgun: ömürdən səhifələr" kitabı da, məhz həyatın tarixin müxtəlif dövrlərində yaşamış böyük ömür yolunun salnaməsini xatırladır. Burada oxucu bir çox həqiqətlərlə baş-baş qalır. Kitab bir insan taleyinə naxış salan illərin məcmusu əsasında yaranıb. Bu kitabda yaşadığı ömrün səhifələrini vərəqləyən İ.Əbilovun keçdiyi yolu, ictimai fəaliyyəti, eləcə də, onun nəslinin nümayəndələrinin fəaliyyəti ilə tanış oluruq. Elə bu nümunə müəllifin ömür yolunu işıqlandıran bir sənəddir. Kitaba daxil olan yazılarda müəllifin vətənpərvərlik hissləri, onun humanizmi, incə duyğuları diqqəti cəlb edir.

Müəllif "Dahi insan haqqında unudulmaz xatirələr" başlıqlı məqaləsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1969-cu ilə MK birinci katibi vəzifəsinə təyin olunduğu dövrə nəzər salır və həmin illərdə, ölkənin bütün sahələrinə olduğu kimi, kənd təsərrüfatına da diqqət ayırmasına diqqət çəkir və həmin illərdən başlayaraq, Azərbaycanın uğurlu inkişaf dövrünü yaşamasını qeyd edir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikada kənd təsərrüfatının inkişafı üçün həyata keçirilən böyük işlər bu kitabda ətraflı xatırlanır. Xatırladaq ki, İ.Əbilov Beynəlxalq Camiyyətlik Federasiyasının Daimi Komitəsinin üzvüdür.

İ.Əbilov o insanlardandır ki, zəngin ömür yolunda dövrünün tanınmış ziyalıları ilə görüşmüş və dostluq etmişdir. Müxtəlif illərdə bir çox vəzifələrdə çalışan İ.Əbilov kənd təsərrüfatı sahəsində çalışsa da, şeirə poeziyaya bağlılıq onu müasirləri olan şair və yazıçılar ilə tanış edir. "Rəsul Rza və Mehdi Hüseynlə unudulmaz görüş", "İlyas Əfəndiyevlə mənalı görüşlər" və digər başlıqlı yazılarda bunun şahidi oluruq.

Kitabda müəllifin Ömrünü unudulmaz edən xarici dövlətlərə səfərləri də yer alıb ki, İsveçdən, Misirdən və Bolqarıstandan olan təəssüratları zəngin görüşlərin ifadəsində müstəsna. Foto-şəkillər isə, mənalı bir ömür yaşamış insanın zəngin, maraqlı izlərini oxuculara tanış edir. Bədii düşüncələrinə yer ayıran müəllif "Ləyaqət", "Tac-Mahal" kimi şeirləri ilə oxucularını könül dünyasına qonaq edir və nikbin ruhlu misralarında könlünün xoş ovqatını nəzmə çəkir. Uşaqlığını, gənclik illərini, ömrünün ən gözəl çağlarını qələm alan İ.Əbilovu xatirələr hər an keçdiyi o yollara aparır və şair xəyallar qoynunda yaşayaraq, keçmişlə ilə bu günü arasında yaranmış o izləri bədiiləşdirib oxuculara təqdim edir və bu təqdimatda onun dünyasının gənclik illəri ilə sıx bağlı olduğunu görürük.

Bank VTB (Azərbaycan) ASC-nin

*Web Application Firewall
alınması ilə əlaqədar*

AÇIQ TENDER ELAN EDİR

Tender təkliflərinin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlara üstünlük veriləcəkdir: ən səmərəli tender təklifinə və texniki şərtlərin keyfiyyətinə.

Tender təklifləri 31 mart 2017-ci il saat 16:00-dan gec olmayaraq qeyri-şəffaf zərfdə bağlanmış və möhürlənmiş şəkildə, təqdim edilən sənədlərin möhürlənmiş və imzalanmış siyahısını əlavə olaraq, Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Xətai pr., 38 ünvanında yerləşən Bankın baş ofisinə təqdim edilməlidir. Elan edilmiş tenderin texniki şərtlərinə cavab verməyən təkliflər tender komissiyası tərəfindən baxılmayacaq.

Bank VTB (Azərbaycan) ASC-nin Müsabiqə Tender Komitəsi.
Əlaqələndirici şəxs:
Rüfət Sultanov
Telefon: 012 437-7120; 492-00-80 (daxili nömrə 1252)
Faks: 012 437-71-21
Mob.: 050 286-00-87

NOVRUZ SEVİNCİNİ PAYLAŞ

Coca-Cola

Bizim Tarla

*Bahar gəldi,
Tarlalar çiçəkləndi.
Bayramınız Mübarək!*

AZERSUN
www.bizimtarla.az
www.facebook.com/bizimtarla

Novruz
bayramınız
mübarək!

Qapalı rasionel - texnokratik cəmiyyətlər və insan hüquqları

Totalitar rejimlər Y.Zamyatinin "Biz", O.Hakslinin "Heyranedicini yeni dünya" əsərlərində qapalı rasionel-texnokratik cəmiyyətlər kimi ifadə olunur. Totalitar cəmiyyətlərdə insanları mənəviyyatdan kənarlaşdıraraq və onları adi, sadəcə, bir "alətə" çevirərək, mənəvi və əxlaqi dəyərlərindən məhrum edirlər. Daha doğrusu, buna çalışırlar və çox vaxt keyli dərəcədə nail olurlar. Burada insanlar nəinki hüquq və azadlıqlarından, hətta mənsub olduqları mədəniyyətlərindən də imtina etmək məcburiyyətində qalırlar.

Ə.Abbasov yazır: "XX əsrin 20-ci illərindən başlayaraq, Avropada yayılan faşizm ideyalarının cəmiyyətlərdə dərk edilərək, qəbul olunması məqsədilə ictimai rəyin müvafiq yönümdə formalaşdırılması həyata keçirilir, bədii ədəbiyyatda, mətbuatda, çıxış və nitqlərdə totalitarizm haqqında müxtəlif şərhələr, açıqlama və izahlar verilir. Demək olar ki, bu ideologiya intensiv surətdə təbliğ olunurdu. Totalitar rejimlərin mahiyyəti açıqlanarkən, onların məxsusi əlamətləri kimi, vahid ideologiya, vahid partiya, vahid lider, vahid terror aparatının mövcudluğunu göstərmək olar. Bütün bunların təyinatı cəmiyyətin bir məqsədə - vahid hakimiyyətə xidmət etməsi və bu xidmətin həyata keçirilməsi üçün bütün vasitələrdən istifadə edilməsinə nail

mai rəyin hansı acınacaqlı durumda olduğunu biz bu gün də görməkdəyik. Bu mənada, Şimali Koreyadakı vəziyyətə nəzər yetirmək kifayətdir. "Avtoritar şəxsiyyət" əsərində T.Adorno avtoritar şəxsiyyətin tipologiyasını yaradaraq, nasist təbliğatına meyil edən insanların ümumi cəhətlərini ortaya çıxarır. Belə insanlar üçün mənəviyyət, əxlaq, həqiqi mədəniyyət kimi məfhumların artıq öz dəyərlərini itirdiyini və onlarda öz müqəddəratını həll etmə, özünü dərk etmə işində "totalitar sindromu"n yarandığını qeyd edir. Əfsuslar olsun ki, Adornonun qələmə aldığı əlamətlər son onilliklərdə ərzində bir növ global xarakter almış, insanları monstr-mədəniyyətin, daha doğrusu, mənəviyyətsizliyin istehsalçısına və istehlakçısına çevirmişdir. Bu gün, hətta özlərini demokratiya nümunəsi sayan ölkələrdə avtoritar düşüncəli şəxs bəzən daha üstün tutulur, ədalət və humanizm çarçılırlar isə istehza, qınaq obyektinə çevrilirlər. İctimai rəy, sanki məqsədli surətdə qəbahətlər istiqamətində formalaşdırılır. Ola bilsin ki, bunun özü elə müasir bəşəriyyətin global böhranının səciyyəvi təzahürüdür.

Müəllifin fikrincə, tarixi araşdırmalar göstərir ki, cəmiyyətlərdə qeyri-sabitlik yarananda, dərin böhranlar baş verəndə, totalitarizm meyilləri güclənir. Bu zaman

səylərə baxmayaraq, totalitar rejimlər daxili destruksiya nəticəsində süquta uğrayırlar. Bəşər tarixi bunu dəfələrlə sübut etmişdir. Qeyd etmək istədim ki, ictimai və insani destruktivliyin geniş və təfsilatlı araşdırılardan biri də görkəmli filosof-psixoloq Erix Fromm olmuşdur. Onun "İnsan destruktivliyinin anatomiyası", və "Özü üçün insan" əsərləri bu sahədə aparılan araşdırmalar içərisində indinin özündə də xüsusi yer tutur.

C.Soros yazır: "Totalitar sistemlərin səciyyəvi cəhətlərindən biri də odur ki, bu sistemlər cəmiyyət və insan həyatını, habelə, ictimai rəyi, bütövlükdə, dövlət nəzarəti altına alır. İdeoloji cəhətdən ziddiyyətli və əsaslandırılmı sosial bazaların fərqli olmasına baxmayaraq, siyasi quruluş və idarəetmə metodları nöqtəyi-nəzərdən totalitar sistemlər bir-birinə bənzəyir. Cəmiyyət və insanlar üzərində total nəzarət, sərbəstliyin və təşəbbüskarlığın, siyasi iradənin boğulması, vahid ideologiya və lider ətrafında kütləvi partiyalaşma, informasiya vasitələrinin dövlətin əlində cəmləşməsi, cəmiyyətdə siyasi yekcinslik tələbləri, militarizm və s. bu cür əlamətlər totalitar sistemin əsas atributlarını təşkil edir. Totalitar sistemlərin insan haqlarına münasibəti, bilavasitə, ideoloji baxışlardan asılıdır. Məsələn,

Tarixə nəzər salsaq, görürük ki, totalitar quruluşlarda dağıdıcılıq meyilləri prioritet təşkil edir. Totalitar rejimlərdə baş verən qeyri-insani hadisələr, qəddarlıq, yaltaqlıq, təcavüzkarlıq, amansızlıq, riyakarlıq, yalançılıq, acgözlük, tamahkarlıq, qarət və talançılıq, zalımlıq və s. bu kimi xüsusiyyətlər bir növ "legitimləşir". Bütün səylərə baxmayaraq, totalitar rejimlər daxili destruksiya nəticəsində süquta uğrayırlar.

olunması idi.

Bir sıra yazıçı və tədqiqatçılar əsərlərində totalitarizmin yaranma səbəbləri, insanlara və dövlətlərə təsiri, ictimai rəylə məqsədli manipulyasiya məsələlərinə, onun aradan qaldırılmasına geniş yer ayırmışlar. Məsələn, F.Hayekin "Köləliyə yol" kitabında totalitarizmin mahiyyəti şərh edilir, T.Arendin "Totalitarizmin mənbələri" kitabında totalitarizmin səciyyəvi cəhətləri göstərilərək, onun digər mütləq dövlət idarəetmə formaları, məsələn, diktatura ilə müqayisəsi aparılır. T.Arendin qeyd olunan əsərində "totalitar adam" mənasında qorxu və hədə ilə ideoloji təzyiq, psixoloji basqı altında özgələmiş və vahid "kütlənin" ünsürünə çevrilmiş fərd başa düşülür. O, faşist gettolarını totalitar cəmiyyətin ən uyğun ifadə forması hesab edərək, burada insani davranışların itirilməsini, müxtəlif işgəncələrlə insanların adi və normal şərti reflekslərdən məhrum edilməsini göstərirdi. Qeyd edir ki, Arendin 62 il bundan əvvəl işıqlandırdığı mənzərəni, fərdi şüurun və ictimai

baş verən proseslər idarəetmənin mərkəzləşməsi, təsərrüfat fəaliyyəti üzərində nəzarətin gücləndirilməsi, idarəedəcək "dəmir bileyin" olmasının vacibliyi kimi motivlərlə müşayiət olunur ki, bu da nəticədə etibarlı totalitar rejimlərin bərqərar olmasına yol açır. Belə halda, bürokratikləşmə prosesi geniş vüsət alır, insanlara qarşı təqiblər artır, insanların hüquq və azadlıqlarından bəhrələnmək imkanları alınır. Bürokratiyanın güclənməsi ilə yanaşı, insanların bu bürokratik sistemdən asılılığını da gücləndirir. İctimai rəy isə, bütövlükdə, hakim bürokratiyanın marağı və məqsədlərinin təmin olunması istiqamətində formalaşdırılır. Şəxsi düşüncə belə "obyektiv" ictimai rəyə tabe etdirilir.

Tarixə nəzər salsaq, görürük ki, totalitar quruluşlarda dağıdıcılıq meyilləri prioritet təşkil edir. Totalitar rejimlərdə baş verən qeyri-insani hadisələr, qəddarlıq, yaltaqlıq, təcavüzkarlıq, amansızlıq, riyakarlıq, yalançılıq, acgözlük, tamahkarlıq, qarət və talançılıq, zalımlıq və s. bu kimi xüsusiyyətlər bir növ "legitimləşir". Bütün

dövlətə mütləq üstünlük verən italyan faşizminin ideoloji kredo-su bir cümlədə ifadə edilmişdir: "Dövlətə qarşı və dövlətin xaricində heç bir şey ola bilməz, hər şey dövlətin daxilindədir".

Totalitarizm, elə bir sistemdir ki, burada dövlətin malik olduğu ifrat müstəqilliyin və mütləqiyyətin qarşısında, demək olar ki, insana məxsus hər şey öz dəyərini itirir. Totalitarizm mənafe, iradə, məsuliyyət və vicdan məsələlərində, məhz özünü təmsil edir. Fərd, yalnız dövlətin icazə verdiyi kimi yaşamaq və məsləhət bilinən "hüquq və azadlıqlarla" kifayətlənməlidir. Fərdin həyatının mənası və məqsədi dövlətin mənafeyi üçün çalışmaq və onun mütləqiyyəti naminə xidmət etməkdən ibarət olmalıdır. Dövlət tərəfindən fərdlərə verilən hüquq və azadlıqlar hədiyyə kimi qəbul edilməli, hətta bu hüquq və azadlıqlardan da yalnız dövlətin nəzarəti və göstərişi ilə istifadə olunmalıdır. Bu isə, əslində, dövlətin insan hüquq və azadlıqlarını tanımadığı faktını ortaya qoyur.

Ə.Abbasov, qeyd etdiyi kimi:

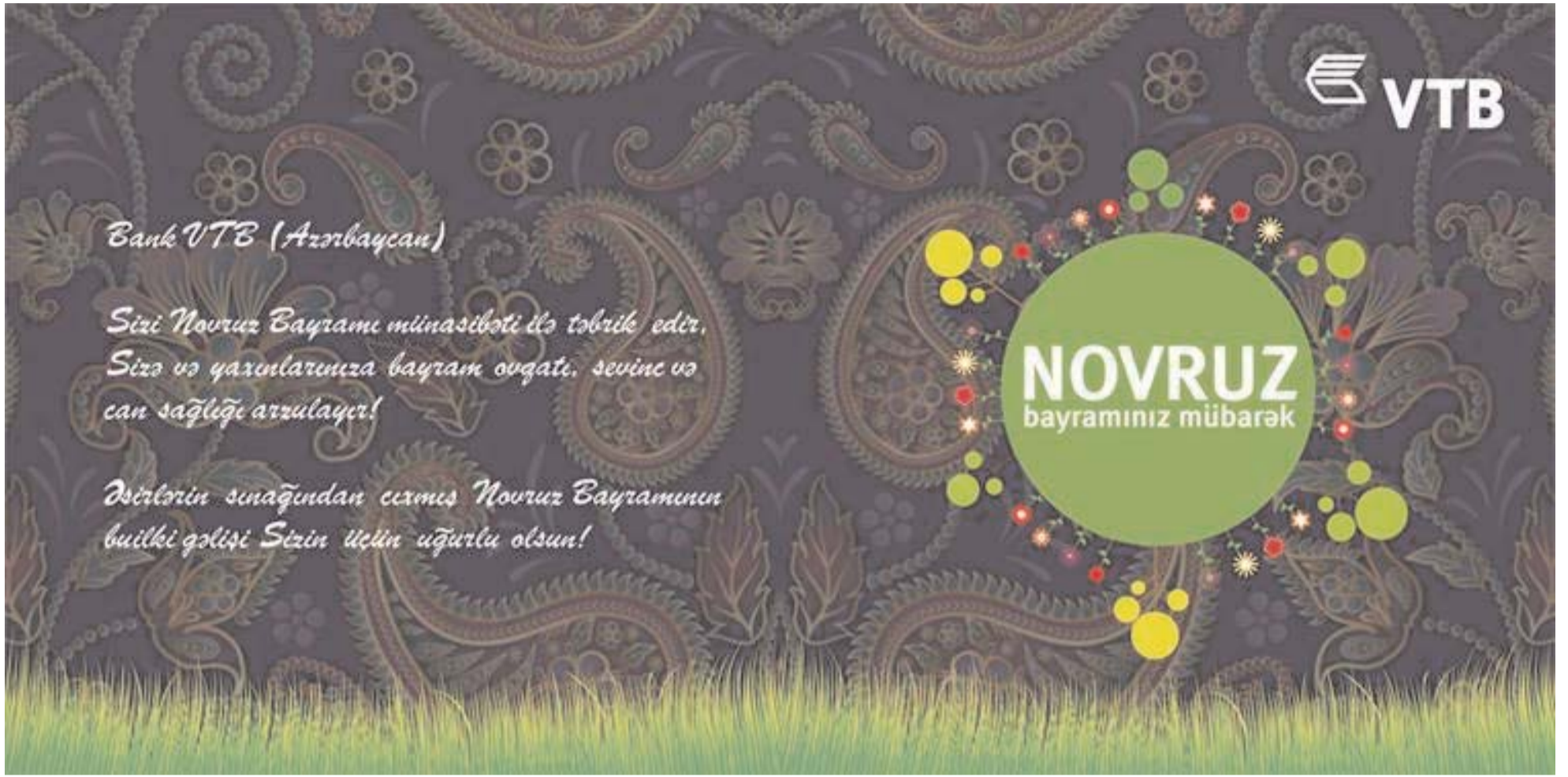
Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

lər. Bunlardan biri sağ-milliyətçi təmayüllü rejimlər olmuşdur ki, burada insan hüquqlarına mənfi münasibət müşayiət edilir. İkincisi isə "sol totalitarizmi" təmsil edirdi ki, bu da, əsasən, kommunist dövlətlərdə qərarlaşır və birincidən nisbətən fərqli olan qarışıq rejimdir. Kommunist rejimi faşizm və millətçi sosializmdən məqsəd və ideologiya baxımından çox fərqlənirdi. Kommunizm ictimai və fərdi həyatı üsyan və inqilab yolu ilə dəyişdirmək niyyətində olan, Kommunist Partiyası tərəfindən idarə edilən sinfi mübarizə yolu ilə istismarçılığın aradan qaldırılmasına cəhd edən cərəyan kimi xüsusi mülkiyyətin ləğvini hədəf almışdır. Kommunizmin məqsədi proletariat hakimiyyəti altında sinifsiz cəmiyyətin və son nəticədə kimi, dövlətsiz cəmiyyətin qurulması idi".

Marksist nəzəriyyəsində, sinifli cəmiyyətlərdə iqtisadi cəhətdən fərqli statusa malik insanlar arasında hər hansı bir bərabərliyin mövcud ola bilməyəcəyi və zəif statusa malik şəxslərin hər hansı hüquq və azadlıqlarının mümkünüzlüyü göstərilirdi. Həmin nəzəriyyəyə görə, insanların real hüquq və azadlıqlarına, həmçinin, onlar arasında bərabərliyə yalnız sinifsiz cəmiyyətdə nail oluna bilər.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Tədqiqatçılar totalitar rejimləri, əsasən, iki kateqoriyaya bölür-

Bank VTB (Azərbaycan)

*Sizi Novruz Bayramı münasibəti ilə təbrik edir,
Sizə və yaxınlarınıza bayram ovqatı, sevinc və
can sağlığı arzulayır!*

*Düniənin sınağından çıxmış Novruz Bayramının
builki gəliri Sizin üçün uğurlu olsun!*

NOVRUZ
bayramınız mübarək

VTB

Novruz
bayramınız mübarək

AtaBank

Demokratiyanın sağlam olması baxımından vətəndaş cəmiyyəti çox mühüm bir faktordur. Belə ki, məhz vətəndaş cəmiyyətində həqiqi demokratik konsolidasiya, maraq və mənafe-lərin sosial ədalət prinsipi əsasında rəşional uzlaşması mümkün ola bilər. İstənilən siyasi rejimin fəaliyyəti üçün ən başlıca göstərici dolğun vətəndaş cəmiyyətinin varlığıdır.

Ə.Əbbasov yazır: "Vətəndaş cəmiyyətindən danışarkən, hüququn bu cəmiyyətdə oynadığı rola da diqqət yetirmək lazımdır. Hüquq-fərd, cəmiyyət və dövlət arasında ən etibarlı, ədalətli, təminatçı və təminatverici əlaqələr sistemidir. Bu əlaqələrin səmərəliliyi və mütləq hakimiyyəti vətəndaş cəmiyyətini və bu cəmiyyətin subyekti olan insanı müdafiə edərək, onun sosial varlıq kimi mövcudluğuna, dəyərli olmasına təminat verir. Əks halda, insan hüquq və azadlıqlarından danışmaq mənasız olardı.

Vətəndaş cəmiyyəti ilə əlaqədar yazılmış əsərlərdəki ideyaları ümumiləşdirərək, onun əsas fərqləndirici əlamətləri kimi sosial, iqtisadi, siyasi, mə-nəvi maraq və mənafe-lərin uzlaşmasını, dövlətin və siyasi hakimiyyətin bütövlükdə, xalqın və hər bir vətəndaşın qarşısında məsuliyyətini, vətəndaşların hüquq bərabərliyi və onların cəmiyyətin idarə olunmasında real iştirakını, dövlət tərəfindən insanın hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsini və qanunun aliliyini göstərmək olar.

Həqiqi vətəndaş cəmiyyətinin məğzini dövlət, xalq və millətin suverenliyinin əsasında duran fərdin suverenliyi təşkil edir. Vətəndaş cəmiyyəti fərdin suverenliyini ən yüksək səviyyədə qəbul edərək, zəruri olan məhdudiyətlərin olmasını inkar etmir. Bu zəruri məhdudiyətlər məhz elə həqiqi vətəndaş cəmiyyətinin bərqərar olmasının şərtlərindən irəli gəlir. Fərdin suverenliyinin hüdudları qanunauyğun olaraq müəyyən edil-məli, dövlətin milli təhlükəsizlik əsaslarının möhkəmlənməsi və inkişafı məqsədini güdməlidir."

Müəllifin qeyd etdiyi kimi, tarixi faktların göstərdiyi kimi, demokratiya, insan hüquqları, hüquqi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti kimi fenomenlər qarşılıqlı əlaqədədir və bir-birini şərtləndirir. Bunu onda görmək olar ki, əsas fərdi azadlıqlar, məhz hüquqi dövlət və demokratik vətəndaş cəmiyyəti şəraitində öz həqiqi mənasını tapır, ictimai sistemin sonrakı təkmilləşməsində mühüm şərtlərdən biri kimi çıxış edir. Azad fərdlərə və onların könüllü formalaşan birliklərinə istinad edən vətəndaş cəmiyyəti insana sosial cəhətdən əhəmiyyətli azadlıqlarını və maraqlarını həyata keçirmək imkanı yaratmağa, müxtəlif xarakterli münasibətləri müştəşkil qaydada nizamlamağa səy göstərir. Vətəndaş cəmiyyətinin başlıca cəhətlərindən biri odur ki, cəmiyyətin bir sistem kimi idarə olunmasında ağırlıq yalnız subordinasiya (şaquli) əlaqələrin üzərinə düş-mür, ağırlığın böyük miqdarı ko-ordinasiya (üfüqi) əlaqələrin

üzərinə düşür. Bu, eyni zaman-da, dövlətin də bir siyasi institut kimi fəaliyyətini daha səmərəli edir və insan hüquqlarının qorunmasına etibarlı zəmanət verir.

Nəhayət, vətəndaş cəmiyyətinin ailə, məktəb, ali təhsil müəssisəsi, iş kollektivi və digər sosial institutların fəaliyyətində və ümumiyyətlə, şəxsin sosiallaşmasında rolu və yeri danılmazdır. O hətta xeyli dərəcədə məhəllə, dostluq, qonşuluq, qohumluq, silahdaşlıq və icma münasibətlərini də şərtləndirir. Xüsusən, müsəlman ölkələri, o cümlədən, Azərbaycan üçün bu münasibətlər olduqca xarakterik və əhəmiyyətlidir, bütün son onilliklərin yeniliklərinə, dəyişməyə, bu əlaqələrin ictimai həyatda və fikirdə dəbdən düşməsinə, "köhnəlməsinə" baxmayaraq. Bəli, bu institutların xeyli dərəcədə dəbdən düşməsi, tə-nəzzülə uğraması, necə deyər-lər, korroziyaya uğraması danılmaz bir faktdır. Hətta bu münasibətlərin daha güclü və təsirli olduğu rayon yerlərində, Azərbaycanın kənd və qəsəbələrində onların kəskin surətdə zəiflədiyini görürük. Kəndlərimizdə əvvəlki, ənənəvi insani münasibətlər - qohumluq, qonşuluq, məhəlləlik, ağısaqqallıq, ağıbırçəklik - demək olar ki, tükənib. Əvvəlki əndazə, psixoloji ovqat, insani münasibətlərə xas olmalı qayğı-keşlik, istilik, səmimiyyət, təsə-sübkeşlik, elliliklə (birgə) şadlanmaq, qayğılanmaq, səfərbər olmaq, hansısa ümumi amal və əməl xatirinə birləşmək, səy göstərmək, çalışmaq, qonşunun sevincini bölüşmək, onun itkisinə ürəkdən təəssüflənmək, qəlbən yanmaq - bütün bu əlamətlər, necə deyər-lər, bir göz qırpımında yoxa çıxıb. Elə bil ki, bir mənəvi-ruhi boşluq, emosional kütlük yaranıb. Son onilliklər ə-zində əyalətlərin xeyli dərəcədə boşalması, kənd və qəsəbələr-dən insan axını, düşünürəm ki, həm də göstərdiyim bu mənəvi səciyyətlərlə bağlıdır və yalnız iqtisadiyyat, maddi dolanışq məsələsi deyil. Əfsuslar ki, problemin bütün bu aspektləri xüsusi olaraq və kompleks surətdə gündəliyə gətirilməyib. Düşünürəm ki, bu istiqamətdə ciddi tədqiqatlara böyük ehtiyac var. Ə.Əbbasovun qeyd etdiyi kimi, dünyanın qabaqcıl ölkələrinin tarixinə nəzər salsaq, onların demokratik prinsiplərə söy-kənən idarəetmə fəlsəfəsi say-sində sosial, iqtisadi, elmi-tex-niki və texnoloji cəhətdən inkişaf etdiyini görürük. İnkişaf etmiş dövlətlər qanunun aliliyi, insan hüquqlarının təmin olunması, yaxşı idarəetmə, azad bazar iqtisadiyyatı, hakimiyyət bölgüsü, vətəndaş cəmiyyəti, vətəndaş fəallığı, azad seçkilər, qeyri-

hökumət təşkilatlarının ictimai həyatda məsuldar rolu və s. faktorlarla səciyyələnir. Müasir demokratiyanın atributları olan bu faktorlar cəmiyyətdə insan hüquqlarının ən yüksək səviyyədə təmin edilməsi və müdafiə olunması üçün tam zəmin yaradır. Demokratik dövlətlərdə qəbul olunmuş qanunlar insan hüquqlarının təşviq olunmasına, müstəqil məhkəmə sistemləri və digər dövlətdaxili mexanizmlər vasitəsilə müdafiə olunmasına xidmət edir. Dövlətdaxili mexanizmlər dedikdə, dövlətin insan hüquqlarının müdafiə olunması məqsədilə Ombudsman İnstitutunun, müəyyən profilili dövlət qurumlarının yaradılması nəzərdə tutulur. Bu, demokratik dövlətlərin insan haqlarına verdiyi önəm göstəricisidir. Demokratiyanın tam bərqərar olmadığı, mülayim siyasi rejimlərdə də, bəzən olduqca geniş bir azadlıq sistemi yaradıla bilər.

"İnsan hüquq və azadlıqlarını yalnız demokratiya təmin edə biləcəkdirmi?" sualına gəldikdə isə, qeyd edə bilərəm ki, burada cavab demokratiyanın necə anlaşılması məsələsi ilə sıx əlaqəlidir. Əgər demokratiyanı çoxluğun tamamilə maneəsiz və məhdudiyətsiz olaraq hər istədiyini edə biləcəyi mənasında anlayı-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

İnsan hüquqları və demokratik cəmiyyət quruculuğu

rıqsa, azadlıqlara yer verməyən "demokratiya" ilə də üz-üzə qala bilərik. Ancaq demokratiyanı klassik mənada qəbul ediriksə, azadlıqsız demokratiya ola bilməyi qənaəti meydana çıxır və insan haqlarının ən yaxşı formada bərqərar olmasını təmin edəcək optimal rejimin demokratik rejim olduğu şübhə doğurmur. İnsan hüquqlarının dövlətin daxilində təmin edilərək, müdafiə olunması üçün yaradılmış strukturlarla yanaşı, beynəlxalq müstəvidə də təsiredici addımların atılması vacibdir və bu sahədə daha sıx əməkdaşlıq üçün müəyyən mexanizmlər yaradılır. İnsan haqlarının təmin olunması və müdafiəsi sahəsində kifayət qədər uğurlu təcrübəyə malik dövlətlərin belə beynəlxalq mexanizmlərin yaranmasındakı marağını və fəallığını bəzi tədqiqatçılar demokratiyanın həmin dövlətlər tərəfindən ixrac edilməsi kimi qələmə verirlər. Beynəlxalq səviyyədə yaradılmış təminat və müdafiə mexanizmləri, əsasən, Amerika Birləşmiş Ştatları və Avropada mövcuddur. Bu mexanizmlərin ən səciyyəvi cəhəti onların insan haqlarının müdafiə

olunması və bu haqları pozan dövlətlərin mühakiməsi məqsədi ilə fərdi qərar və tövsiyələr qəbul edə bilməsidir.

Müəllifin qeyd etdiyi kimi, eyni zamanda, demokratik idarəetmə sistemlərinə malik dövlətlərdə insan haqlarının müdafiəsinin təmin edilməsi üçün yaradılmış dövlət qurumlarından başqa, bu məqsədlə fərdlərin özləri tərəfindən yaradılmış ictimai birliklər, qeyri-hökumət təşkilatları və s. fəaliyyət göstərir. Belə ictimai təşkilatların mövcudluğu, bir tərəfdən, demokratik cəmiyyətin atributu kimi insan haqlarının müdafiəsinin gücləndirilməsinə, digər tərəfdən isə, insan haqlarının müdafiəsində ictimai rəyin iştirakına xidmət edir. Müasir dövrdə hər hansı bir cəmiyyətin demokratikliyindən danışarkən, ilk növbədə, bu cəmiyyətdə insan hüquqlarının təmin olunması və müdafiəsi səviyyəsi qiymətləndirilir. Bu, insan haqlarının demokratik sistemin əsas legitimlik göstəricisi olduğunu sübut edir. Deməli, insan hüquq və azadlıqlarının ən yüksək səviyyədə təmin olunması demokrati- tik idarəetmə sistemlərinə malik

dövlətlərdə mümkündür. Belə yüksək təminat fərdlərin və ictimai təşkilatların iddia etdikləri təmiz ekologiyası olan mühitdə yaşamaq hüququ, istehlakçı hüququ, həmrəy olmaq hüququ və s. yeni hüquqların təşəkkülü üçün zəmin yaratmış olur.

Məlumdur ki, heç də bütün cəmiyyətlər demokratik deyildir. Bu isə, o deməkdir ki, insan hüquq və azadlıqları az müdafiə olunan və ya, demək olar ki, heç müdafiə olunmayan cəmiyyətlərdə mövcuddur. Demokratiklik elementlərinin zəif olduğu belə sistemlərin fəaliyyət formaları fərqli olmuşdur. İnsan haqlarının ən qəddar şəkildə pozulması totalitar rejimli cəmiyyətlərdə baş vermiş olur. "Totalitarizm" məfhumu, siyasi terminologiya kimi, XX əsrin 20-ci illərində İtaliyaya rəhbərlik etmiş F.Mussolini tərəfindən gətirilmişdir. Həmin dövrdə İtaliyadakı rejimi, məhz bu termin vasitəsilə xarakterizə edən Mussolini bütün xalqın vahidliyini totalitar dövlətin quruluşu ilə əlaqələndirirdi.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Yuxu qaçaq düşübsə...

Yuxu orqanizmin çox vacib fizioloji vəziyyətidir. Yuxuda bütün orqanizmin, o cümlədən mərkəzi sinir sisteminin iş qabiliyyətini bərpa etmək üçün yaxşı şərait yaranır. Yaşadığımız ömrün təxminən üçdəbiri yuxuya sərf olunur. Yuxusuzluq əsəb sisteminin və qan dövranının pozulması ilə nəticələnən bir sıra xəstəliklərin - nevroz və psixoz xəstəlikləri, xüsusilə beyin damarlarının ateroskleroza, daxili orqanların, endokrin vəzilərinin, baş- beyin üzvi xəstəliklərinin təsiri nəticəsində əmələ gəlir. Hədsiz yorğunluq və ya psixi pozğunluq zamanı da yuxusuzluq baş verə bilər.

Xalq təbabətində yuxusuzluğun qarşısını almaq və yuxunu bərpa etmək üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə olunur. Yuxudan əvvəl gicgah nahiyəsinə lavanda yağı sürtmək və ya onu qəndin üzərinə 3-5 damcı damızdırıb sormağ lazımdır.

2 xörək qaşığı qurudulub xırdalanmış yemişan meyvəsi üzərinə 1,5 stəkan qaynar su əlavə edilib dəmlənir, alınan dəmləmə gündə üç dəfə yeməkdən əvvəl içilir.

1 xörək qaşığı vələmir dəni və ya yarması üzərinə 2 stəkan su əlavə edilərək uzun müddət bişirilir və çay kimi içilir, yaxud vələmir dəni və ya yarması üzərinə 5 stəkan su əlavə edilir, suyun yarısı qalana qədər bişirilir, süzülür, üzərinə 4 çay qaşığı bal əlavə edilərək yenidən bişirilir, alınan içki gün ərzində 2-3 dəfəyə qəbul edilir.

1 xörək qaşığı xırdalanmış südləyənin təzə yarpaqları üzərinə 1 stəkan qaynar su əlavə edilir, 1-2 saat dəmləniləndən sonra süzülür, gün ərzində iki dəfə və hər dəfə yarım stəkan içilir.

2 çay qaşığı xırdalanmış pişikotu kökləri 1 stəkan qaynar suda dəmlənir, gün ərzində 3-4 dəfə və hər dəfə 1 xörək qaşığı isti halda qəbul edilir. Yüksək oyanıqlıq zamanı pişikotu dəmləməsi gündə 2-3 dəfə, hər dəfə təxminən yarım stəkan, yuxusuzluq zamanı isə yatmadan qabaq yarım stəkan qəbul edilir.

1 xörək qaşığı cəbrayılotu kökümsovu və kökü 1 stəkan qaynar suda dəmlənilib süzülür və gündə 3-4 dəfə hər dəfə yarım stəkan qəbul edilir.

Sakitleşdirici və yuxugetirici vasitə kimi 2 xörək qaşığı xırdalanmış ballınanə 2 stəkan qaynar suda dəmlənir, soyuyandan sonra süzülüb qəbul edilir. Həmçinin hərəsindən 4 hissə pişikotu kökü, xəşəmbül, hərəsindən 5 hissə qaraqınıq, kəlikotu və damotu yığıntısından 2 xörək qaşığı yarım stəkan qaynar suda dəmlənir, gündə üç dəfə yeməkdən əvvəl hər dəfə 100 ml qəbul edilir.

Tarlada alağ, süfrədə yemək, təbabətdə dərman

A bşeron yarımadasında quşotu kimi tanınan cincilim təbiət oyanan kimi torpağın sinəsindən boy göstərən və yazın əvvəllərində üzə çıxan bitkidir. Tez boy atır

və tez də ömrünü başa vurur. Ulduzşəkili çiçəkləri olur. Tərəvəz və yem bitkisidir. Milli mətbəximizdə ondan qutab, kətə və buğlama bişirir, dovğaya tökülür, yumurta ilə kükü hazırlayırlar. Ev quşları üçün qiymətli yem sayılır.

Faydalı xüsusiyyətlərinə baxmayaraq, alağ otu hesab olunur və əkin sahələrində məhsulun inkişafını ləngidir. Cincilimlə mübarizə aqrar sahədə çalışan fermerlər üçün xeyli çətinlik yaradır.

Cincilimdən hazırlanan preparatlar mikrob və soyuqdəymə əleyhinə, damargenişləndirici, ödqovucu, sidikqovucu, qanəkəsi və yarasağaldıcı xüsusiyyətə malikdir. Xalq təbabətində cincilimin su ilə qarışdırılmış şirəsi mədə-bağırsağ xəstəlikləri zamanı ağrıkəsici kimi işlədilir. ABŞ-ın əczaçılıq firmalarının cincilimdən hazırladığı dərman preparatları maddələr mübadiləsinin pozulması, xüsusilə şəkər, qaraciyər və dəri xəstəliklərində qaşınma, sızanaq, səpki, çiban, ekzema, oynaqların iltihabı xəstəlikləri zamanı geniş tətbiq edilir. Onun tətbiqi qızdırmanı aşağı salır, orqanizmdə qanın keyfiyyətini yaxşılaşdırır və sakitleşdirici təsir göstərir.

SƏS

Son səhifə

18 mart

Azərbaycan millisinin Almaniya yığması ilə oyun üçün heyəti açıqlanıb

2018-ci ildə Rusiyada təşkil olunacaq futbol üzrə dünya çempionatının seçmə mərhələsi çərçivəsində martın 26-da Tofiq Bəhrəmov adına Respublika stadionunda Almaniya yığması ilə qarşılaşacaq Azərbaycan milli komandasının heyəti açıqlanıb.

AZƏRTAC AFFA-ya istinadla xəbər verir ki, millimizin heyətinə Kamran Ağayev ("Boavişta", Portuqaliya), Anar Nəzirov ("Zirə"), Aqil Məmmədov (AZAL), Tərlan Quliyev ("İnter"), Bədav Hüseynov, Rəşad Sadıqov, Maksim Medvedev (hər üçü "Qarabağ"), Pavel Paşayev ("Stal", Ukrayna), Maqomed Mirzabekov, Ürfan Abbasov (hər ikisi "Qəbələ"), Ruslan Abışov ("Neftçi"), Rahid Əmirquliyev, Qara Qarayev (hər ikisi "Qarabağ"), Dmitri Nazarov ("Aue", Almanya), Eddi İsrailov ("Kadis", İspaniya), Emin Mahmudov ("Boavişta", Portuqaliya), Elvin Məmmədov ("Zirə"), Cavid Hüseynov, Araz Abdullayev (hər ikisi "Qəbələ"), Əfran İsmayılov, Ağabala Ramazanov

(hər ikisi "Qarabağ"), Ruslan Qurbanov ("Qəbələ"), Namik Ələskərov ("Neftçi"), Ramil Şeydayev ("Jilina", Slovakiya), Renat Dadaşov ("Ayntraxt", Almanya) və Deniz Yılmaz ("Bursaspor", Türkiyə) dəvət olunublar.

AFFA-nın baş katibi Kiprdə seçki proqramını təqdim edib

AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov Kiprdə UEFA-nın təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə iştirak edib. AZƏRTAC AFFA-ya istinadla xəbər verir ki, UEFA İcraiyyə Komitəsinə namizədliyi irəli sürmüş AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov öz seçki proqramını təqdim edib. Namizədliyi irəli sürülmüş Zbigniev Boniek (Polşa), Kairat Boranbayev (Qazaxıstan), Con Delaney (İrlandiya), Armand Duka (Albaniya), Reinhard Grindel (Almaniya), Marios N. Lefkaritis (Kipr), Karl-Erik Nilsson (İsveç), Kieran O'Konnor (Uels), Miçele Uva (İtaliya), Miçael van Praagin (Niderland) da iştirak etdiyi tədbirdə namizədlər seçki proqramı ilə bağlı ətraflı çıxış ediblər. Tədbir, həmçinin Albaniya, Bosniya və Herseqovina, Bolqarıstan, Xorvatiya, Kipr, Makedoniya, Rusiya, Kosovo, Serbiya, Sloveniya, Türkiyə və Yunanıstan futbol federasiyalarının nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilib. Sonda UEFA nümayəndələri tərəfindən danışılmış oyunlarla bağlı çıxış və müzakirələr aparılıb, milli assosiasiyalara bu cür hallarla daha ciddi mübarizə aparılması tövsiyə olunub.

UEFA Çempionlar Liqasının dördüncü final mərhələsinin püşkü atılıb

Martın 17-də İsveçrənin Nyon şəhərində UEFA Çempionlar Liqasının dördüncü final mərhələsinin püşkü atılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, püşkün nəticələrinə əsasən, azarkeşlər iki erkən final oyunu izləyə biləcəklər. Belə ki, "Real Madrid" klubu Münxenin "Bavariya" komandasına rəqib olub. "Barselona" isə "Yuventus" ilə qarşılaşacaq. Bundan başqa, "Atletiko Madrid" klubu "Lester Siti", Dortmundun "Borussiya" komandası isə "Monako" ilə üz-üzə gələcək. UEFA Çempionlar Liqasının dördüncü final mərhələsinin oyunları aprelin 11-də və 12-də, cavab qarşılaşmaları isə bir həftə sonra keçiriləcək. Çempionlar Liqasının final matçı Uelsin paytaxtı Kardifdə oynanılacaq.

Zidan: "Bizə çox çətin rəqib düşüb"

"Real"-ın baş məşqçisi Zinəddin Zidan Çempionlar Liqasının 1/4 final mərhələsinin püşkünü dəyərləndirib. Qol.az-ın İspaniya mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, fransalı çalışdırıcı "Bavariya"-nın çətin rəqib olduğunu deyib: "Bilirik ki, çətin qarşılaşmalar olacaq. Yaxşı oyun keçirməyə və qələbə qazanmağa çalışacağıq. Şansları bərabər qiymətləndirirəm". Zidan püşkün düzgün keçirildiyinə inandığını bildirib. O, püşk zamanı soyuq şardan istifadə edilməsinin püşkün olmadığını qeyd edib: "Siz soyuq şardan danışırınsınız, mən isə buna yalnız gülə bilərəm. Bilirik ki, belə hallar olmur. Onu deyə bilərəm ki, bizə çox çətin rəqib düşüb". 44 yaşlı mütəxəssis "Bavariya"-nın baş məşqçisi Karlo Ançelotti ilə "Real"-da çalışdıqları dövrü də xatırlayıb: "Mən Karlodan çox şey öyrənmişəm. Biz bir-birimizi yaxşı tanıyırdıq. Ancaq əsas olan oyun sxemi deyil, işə münasibətdir".

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs"-in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAC, SİA, APA və AZADİNFÖRM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 5500